

Rakentaja

1/2020

VELI-PEKKA NURMI

"Vakaviin onnettomuuksiin ei ole yhtä syytä." s. 12

TESSI TUO LEIVÄN PÖYTÄÄN

Yleissitovuus suojaa työntekijää s. 14

KARJURMU
SIIRTYI
KIERRÄTYS-
PUOLELLE VIIME
VUONNA.

Kierrättäjät

Gyprocin kipsilevyissä käytetään nykyään noin 20 prosenttia kierrätyskipsiä s. 6

TEEMA

Korjaus-
rakentaminen
kehittyy
jatkuvasti

KVARTSIPÖLYLLE SITOVAT RAJA-ARVOT S. 10

Johanna Hellsten on kirjoittanut rakennusalan vuodesta 2001, eikä ole vielä saanut siitä tarpeekseen.

Lehti muuttuu maailman mukana

RAKENTAJA-LEHTI perustettiin vuonna 1925. Jo sitä ennen kirvesmiehillä, muurareilla ja maalareilla oli omat lehtensä *Lastu*, *Peruskivi* ja *Maalarien Viesti*, jotka alkoivat ilmestyä viime vuosisadan alussa, vuoden 1905 suurlakon jälkimainingeissa.

Enimmillään Rakentaja-lehtiä tipahti liiton jäsenten postilaatikkoon peräti 47 kertaa vuodessa. Siitä luvusta on tultu tasaisesti alaspäin, kun jäsenviestinnän tarpeet ovat muuttuneet. Sähköiset kanavat ovat tänä päivänä yhä tärkeämpiä, kun viestinnän nopeuden vaatimukset vain kiristyvät.

RAKENTAJA-LEHTI on käynyt läpi viime syksyn aikana yhden sen historian suurimmista muutoksista. Lehti ilmestyy jatkossa 8 kertaa vuodessa, sen ulkoasu muistuttaa enemmän aikakauslehteä ja sisältö on mietitty uudelleen niin, että se palvelisi lukijoitaan ja liittoa paremmin. Lehti keskittyy enemmän taustoittaviin ja syvällisiin sisältöihin, sillä uutiset luetaan verkosta mahdollisimman tuoreina.

UUDISTUNEeseen lehteen on mietitty erilaisia teemoja, jotka rytmittyvät vuoden kulun mukaan. Ensimmäinen teema on korjausrakentaminen. Korjaaminen muodostaa yli 40 prosenttia kaikesta rakentamisesta

ja sen osuus yleensä nousee silloin, kun uudisrakentamisessa hidastellaan. Korjausrakentaminen myös kehittyy vauhdilla, sen prosesseja mietitään uusiksi ja avuksi otetaan uudenlaista teknologiaa. Niistä lisää sivulta 16 alkaen.

Muita Rakentajan teemoja ovat tänä vuonna muun muassa nuoret rakentajat, työterveys ja -turvallisuus, maanrakennus ja uudisrakentaminen. Teemat eivät kuitenkaan koskaan vie koko lehteä, vaan yllätyksille jää aina tilaa.

LEHDEN RAKENTEeseen liittyvä iso uudistus on jäsenille tärkeiden asioiden huomioiminen jokaisessa lehdessä. Rakentajien terveyttä, lakia ja oikeusasioita sekä taloutta ruoditaan kaikissa lehdessä 8 numerossa omilla palstoillaan. Pyrimme tuomaan alan parhaiden asiantuntijoiden tietotaitoa lukijoidemme käyttöön.

Lehden ulkoasu ja sisältö on mietitty uudelleen niin, että se palvelisi lukijoitaan ja liittoa paremmin.

LIITTOLEHTIEN on pysyttävä mukana lehtialan kehityksessä. Aivan samalla tavalla kuin kaupalliset lehdet kisaavat lukijan huomiosta lehtiständeillä Suomen kaupoissa ja kioskeissa, myös liiton julkaisun on houkuteltava vastaanottajaa avaamaan lehti. Sillä mitä iloa on lehden tarjoamasta, jäsenelle tärkeästä tiedosta, jos se päättyy suoraan takansytykkeeksi? ❗

”Jos Suomesta löytyy valelääkäri, se on valtakunnan ykkösuutinen. Kun Suomesta löytyy valesähköasentaja, ihmiset naureskelevat sille. Ajatellaan, että kuka hyvänsä osaa tehdä sähkötöitä.”

– VELI-PEKKA NURMI

16 Vaasan hallintotalo pannaan kerralla kuntoon

VAKIOT

- 2 Pääkirjoitus
- 4 Ajankohtaista ja puheenjohtajan palsta
- 5 Liiton hommissa
- 10 Rakentajan terveys
- 26 Laki ja oikeus
- 29 Talouskolumnisti Elina Pylkkänen
- 34 Kulttuuri
- 36 Kevyttä

TEEMA: KORJAUSRAKENTAMINEN

- 16 Historia pölisee Vaasassa
- 20 Raksavirtaa-hanke valmistui
- 22 Remonttihommissa riittää vaihtelua
- 24 Dronit helpottavat korjaamista

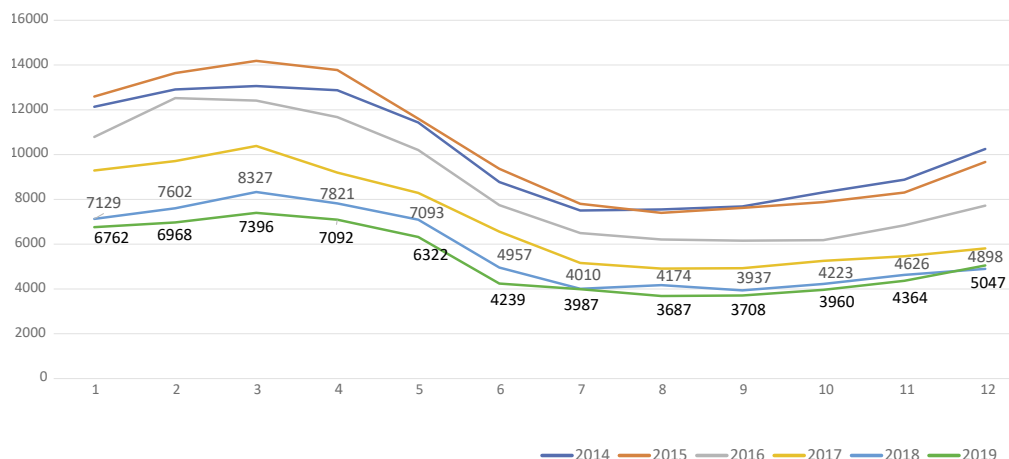
Aurora Vasama on stand-up-koomikko ja nainen. Se on vielä nykyäänkin melko harvinainen yhdistelmä.

Rakennusalan työttömyys edelleen alhainen

RAKENNUSALAN työttömyyskassa tilastoi päivärahaa nostavien määrää kuukausikohtaisesti. Joulukuussa vuonna 2019 päivärahan saajia oli 11,1 prosenttia Rakennusalan työttömyyskassan jäsenistä. Vastava luku vuonna 2018 oli 10,5. Eniten työttömiä oli joulukuussa Kainuun alueella (19,6%) ja vähiten Uudenmaan alueella (6,8%).

Kuvassa on esitelty päivärahaa nostaneiden rakentajien määrä vuosina 2014–2019. Vuodesta 2015 vuoteen 2019 päivärahan saajien määrä on lähes puolittunut.

Työttömyyspäivärahaa saaneet Rakennusalan työttömyyskassan jäsenet 2014 – 2019

EU hajoaa 2020-luvulla

Matti Harjuniemi on rakennusliiton puheenjohtaja

1990-LUVUN LOPULLA Euroopan ay-liikkeen tutkimusinstituutin johtaja **Reiner Hoffmann** tokaisi minulle, että EU:n itälaajenemisen maksavat läntisen Euroopan työntekijät.

Näin kävi. Kun itäinen Keski-Eurooppa ja Baltia liittyivät unioniin, työvoiman vapaa liikkuvuus keikautti työmarkkinat epätasapainoon. Työntekijöitä ja yrittäjiä tilitettiin ulos halvan työvoiman tieltä ja työehtoja alettiin halpuuttaa.

Tämä pääsi tapahtumaan, koska EU jätti turvaamatta työntekijöiden sosiaaliset oikeudet. Edes komennusmiesdirektiivi ei auta, jos ei ole voimaa edellyttää sitä. Liikkuvien työntekijöiden sosiaaliturva eläkeoikeuksia myöten on edelleen auki.

Keväällä 2018 puheenjohtaja Hoffmann totesi maansa ammattiliittojen keskusjärjestön kokouksessa Saksan, Britannian, Ranskan, Italian, Suomen ja Ruotsin poliittisen tilanteen kertovan ihmisten pelosta. Mitä tapahtuu sosiaaliturvalle? Saanko arvokkaan vanhuuden? Miten käy lapsille? Kuka maksaa ilmastotoimet?

Epävarmuus ja huoli panevat meidät epäilemään päättäjiä, jotka hikoilevat sotien, kauppakiistojen ja ilmastonmuutoksen vuoksi. Epäluottamuksen keräävät omaksi pääomakseen poliitikot, joilla on helppo vastaus: syyllinen on maahanmuuttaja.

Toisinkin voisi olla. Työ voi olla hyvää. Se voi tuottaa toimeentulon. Euroopassa voidaan vahvistaa työehtosopimuksia ja työsuhteiden laatua. Näin luodaan ihmisille turvallisemmat olot, joissa propagandaa ei niellä.

EU:n sosiaalinen tahto on vaatimaton. Luottamus vähenee. Vastuullista markkinataloutta ja yhteiskunnan vakautta turvaavat rakenteet kuten ay-liike, työnantajajärjestöt, demokratia, puolueet ja oikeusvaltio, heikkenevät markkinoiden pyönteessä. Näin myös eurooppalaista yhteistyötä ylläpitävä voima heikkenee.

Nykyisenkaltainen EU hajoaakin tällä vuosikymmenellä. ¶

Matti

Nuorisotyön asiantuntija Karri Korpi

Karri, mitä teet työkseesi?

– Toimin Rakennusliiton nuorisotyön kehittäjänä ja koordinoijana. Edustan nuoria jäseniä liitossa ja pyrin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa parantamaan nuorten asemaa ja kehittymistä rakennusosalalla.

Kyseessä on uusi toimenkuva liitossa. Miksi tälle nähtiin tarvetta?

– Rakennusala on ukkoutumassa, eikä sinne hakeudu riittävästi nuoria. Lisäksi niiden nuorten, jotka alalle tulevat, kiinnostus järjestäytymiseen on matala. Pohdimme, millä tavalla alalle ja liittoon saataisiin lisää motivoituneita ja aktiivisia nuoria.

Mitä olet tehnyt työkseesi aikaisemmin?

– Toimin lähes 5 vuotta Telinekataja Oy:n palveluksessa teline- ja sääsuojajajäsenenä. En olisi ikinä uskonut päätyväni rakennusosalalle, mutta telineasennuksesta tuli ensirakkauteni. Ulkopuolelta katsoessa moni ei tiedä, miten rento ja omanlaisensa meininki rakennusosalalla on.

Opiskelit työn ohessa yhteisöpedagogiksi. Mitä se tarkoittaa?

– Opiskelin nuoriso- ja järjestötyötä sekä kansalaistoimintaa. Koko sitä kenttää yleisesti mutta myös toimin organisoimista.

Mitä haasteita nuoret kohtaavat tällä hetkellä rakennusosalalla?

– Suurin haaste on varmasti työsuhteiden epävarmuus. Suuri osa nuorista tekee töitä vuokratyöntekijöinä tai alihankkijoiden palveluksessa. Heidän työsuhteistaan harva on toistaiseksi

voimassa oleva. Sellaisen varaan on vaikeaa rakentaa elämäänsä.

Ammattikouluissa moni keskeyttää opintonsa. Miten liitto voisi auttaa tällaisia nuoria?

– Rakennusalan ongelmana on osin se, että rakentamisen opintolinjoille hakeutuu jonkin verran sellaisia ihmisiä, joilla ei ole motivaatiota opiskeluun koulussa. Sitten kun he pääsevät työmaalle, he pärjäävätkin loistavasti. Oppisopimuskoulutus voi olla paljon parempi tapa tällaisille nuorille. Pyrin löytämään yhteistyökumppaneita, joiden kanssa sitä voitaisiin alkaa toteuttaa.

Onko hyviä yhteistyökumppaneita kiikarissa?

On. Törmäsin esimerkiksi sellaiseen nuorten tyyppien perustamaan Scotu Oy:hyn, jonka idea on tarjota nuorille oppisopimuskoulutusta vuokratyönä. Nuoret opiskelevat Keski-Uudenmaan Koulutuskuntayhtymä Keudassa ja saavat yrityksiltä palkkaa sekä ajokorttiopetuksen korottomalla osamaksulla normaalia halvemmalla. Yrityksen listoilla on jo yli 40 nuorta ja saman verran oppisopimuspaiikkoja on vielä auki, mikäli rakennusala ja siinä kehityminen kiinnostaa.

Liitolla on tähänkin asti ollut aktiivista nuorisotoimintaa. Jatkuuko se?

Sehän on kaiken perusta. Nuorisotoiminta on kahden toimitsijan hallussa, minkä lisäksi oppilaitostiedottamista tekee aiempaa laajempi porukka liiton toimitsijoita. Myös erilaiset Rakasnuorten tapahtumat jatkuvat edelleen.

Miten pidät huolta itsestäsi?

Olen pelannut sulkapalloa aiemmin kilpailumielessä ja nykyään se jatkuu harrastuksena. Sen lisäksi pelaan tennistä, squashia ja käyn kuntosalilla. Sulkapallo antaa hyvän pohjan näille muillekin mailapeleille. Lisäksi keikkailen bändin kanssa. Esitämme pääosin Agentsin musiikkia. Soitan bändissä bassoa. 🎸

Liiton hommissa -palstalla esittelemme erilaisia liiton tehtäviä niiden ihmisten kautta, jotka näitä hommia hoitavat.

→ Kiertotalous

Kipsi voisi kiertää ikuisesti

Gyprocin kipsilevyissä on 20 prosenttia kierrätettyjä kipsilevyjä. Määrä voisi olla suurempikin, jos työmaiden jätelajittelu pelaisi paremmin.

TEKSTI: JOHANNA HELLSTEN KUVAT: ANTTI KIRVES

RAKENNETTU ympäristö kuluttaa tällä hetkellä ison osan yhteiskuntamme resursseista. Rakentamiseen kuluu valtava määrä materiaaleja. 10–15 prosenttia rakennusmateriaaleista päätyy jätteeksi rakennusaikana, eikä purkutyömailtakaan päädy kiertoon kaikkea sitä materiaalia, mikä olisi mahdollista kierrättää.

Saint-Gobainin – tuttavallisemmin Gyprocin – kipsilevytehtaan pihalla on kasoittain kierrätyskipsilevyä, joka päätyy raaka-aineeksi uusiin kipsilevyihin. Kipsiä olisi helppo saada enemmänkin ikuisen kiertoon, jos ne lajiteltaisiin joka ikisellä työmaalla.

Tehtaalla työskentelee kipsilevyn valmistuksessa 25 operaattoria ja 2 henkilöä kierrätyskipsipuolella.

– Kipsi ei vielä kierrä erityisen hyvin. Osittain ehkä työmaiden lajitteluvaikeuksien ja tietoisuuden puutteiden vuoksi. Tehtaille tuodaan kierrätyskipsiä talotehtailta, työmailta ja suurimmaksi osaksi jätteenkäsittelylaitoksien kautta, tuotantojohtaja **Kaisa Ara** Gyprocilta kertoo.

Ara arvelee, että uusi jätelaki muuttaa tilannetta ja materiaalivirrat saattavat tulla entistä enemmän suoraan tehtaalte. Hän toivoo, että kierrätyskipsiä saataisiin ylipäättään keruuseen enemmän.

– Sekajätteen hinta nousee, eikä sitä pitäisi lähteä työmailta ollenkaan. Jäteasioita ja kierrätystä pitäisi käsitellä enemmän jo ammattikoulusta lähtien, jotta se tulisi luonnostaan työmaalla, tehtaan kierrätyskipsivastaava **Lars-Erik Eskman** sanoo.

Kierrätyskipsiä on kipsilevyissä tällä hetkellä noin 20 prosenttia. Määrä voitaisiin nostaa noin 30 prosenttiin, mikäli kierrätyskipsin saatavuus paranisi.

Matka alkaa pihalta

Tehtaan pääluottamusmies **Kari Jurmu** siirtyi kierrätyskipsipuolen töihin vuoden 2019 marras-kuussa.

– Tehtäviini kuuluu nyt tehtaalte tulevien kierrätyskipsikuormien vastaanotto, näytteidenotto epäpuhtauksien varalta sekä kierrätyslaitoksen pyörittäminen, Jurmu kertoo.

Kun Jurmu tulee aamuvuoroon töihin, hän käynnistää kierrätyslaitoksen ja tarkistaa, että

SANASTOA:

Kiertotalous

Kiertotalous pyrkii maksimoimaan tuotteiden, komponenttien ja materiaalien sekä niihin sitoutuneen arvon kiertoa taloudessa mahdollisimman pitkään. Kiertotaloudessa tuotanto ja kulutus synnyttävät mahdollisimman vähän hukkaa ja jätettä.

Materiaalitehokkuus

Materiaalitehokkuudella tarkoitetaan sitä, että vähemmästä tuotteesta enemmän ympäristöä säästetään. Tavoitteena on käyttää mahdollisimman vähän materiaaleja, raaka-aineita ja energiaa. Samalla pyritään myös vähentämään tuotteen tai palvelun haitallisia ympäristövaikutuksia koko sen elinkaaren aikana.

Hiilijalanjälki

Hiilijalanjälki tarkoittaa jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun aiheuttamaa ilmastokuormaa eli sitä, kuinka paljon kasvihuonekaasuja tuotteen tai toiminnan elinkaaren aikana syntyy.

kaikki laitoksessa on kunnossa. Päivän mittaan tehtaalte saapuu 5–10 kierrätyskipsikuormaa ja Jurmu ottaa ne vastaan. Hän syöttää kierrätyskipsilaitosta järeällä Volvo 120 -pyöräkuormaajalla.

Laitoksessa Jurmu vastaa perushuolloista ja työviikon lopussa sen siivouksesta. Hän myös pystyy korjaamaan pienempiä vikoja, jos ongelmia tulee.

– Isommat sähkö- tai mekaaniset viat, joita tulee onneksi hyvin harvoin, hoitavat muut ammattilaiset.

Jurmu tarkistaa kuormista, onko kipsilevyihin jäänyt kiinnityslaastia tai laattoja. Mikäli on, hän ottaa kuormasta edustavan näytteen. →

Tehtaan pääluottamusmies Kari Jurmu on tehnyt töitä tehtaan kierrätyskipsipuolella viime marraskuusta asti.

Kierrätyskipsin ja luonnonkipsin sekoitussuhde on tällä hetkellä noin 20/80, mutta se voisi pian olla 30/70.

– Erityisesti vanhemmista taloista tulevissa kuormissa saattaa olla epäpuhtauksia. Näytteet lähetetään laboratorioon tutkittavaksi ja koko kuorma on karanteenissa siihen saakka, kunnes laboratorioista tulee joko vihreää tai punaista valoa, Jurmu kuvaa.

Mikäli kuormassa on epäpuhtauksia, pitää kuorman lähettäjän hakea koko kuorma pois. Laboratorion näytettyä vihreää valoa, kuorma pääsee tehtaan kierrätyslaitokseen.

Kipsilevykierrätyksen aloittaessa kuormiin päätyi mitä lieneekin. Levyjen joukossa on ollut pääosa metallirangoistakin, joihin levyt oli kiinnitetty.

– Tässä on tapahtunut muutos ja kuormat ovat siistimpiä nykyään. Jos siellä on jotain helposti poistettavaa ylimääräistä, se ei ole ongelma. Mutta jos sitä on paljon, soittamme lähettäjän hakemaan kuormansa takaisin tai sovimme muutoin, miten kuorman sorttaus hoidetaan. Tämä tehdas ei kuitenkaan ole mikään jäteasema, Jurmu muistuttaa.

Kierrätyskipsilaitoksessa puhdas kierrätyskipsi jauhetaan 2 kertaa. Kipsilevyjen pahvi poistuu prosessin aikana ja kipsistä tulee hienoa jauhetta. Tämä jauhe sekoitetaan luonnonkipsin kanssa uudeksi kipsilevyksi. ¶

Ei mitään puunhalausta

ANNE KAISER aloitti Saint-Gobain Finlandin vastuullisuuspäällikkönä vuonna 2017. Hänen tehtäväkenttensä pyörii pitkälti ympäristö- ja kiertotalousasioiden ympärillä.

– Muutos suhtautumisessa ympäristöasioihin on ollut 10 vuodessa valtava. Kukaan ei pidä minua puunhalaajana, joka vaanii ihmisiä nurkan takana ja tulee saarnaamaan vastuullisuudesta, Kaiser sanoo.

Konsernin asiakkaat ja omat työntekijät puhuvat vastuullisuuskysymyksistä ja niistä on tullut osa konsernin strategiaa. Lähes kaikille konsernin tuotteille on tehty hiilijalanjälkilaskelmat.

– Kipsilevyn hiilijalanjälkeen vaikutti eniten (n. 10% vähennys) siirtyminen sertifioitujen uusiutuvan sähkön käyttöön tehtailla. Myös kierrätyskipsi madaltaa tuotteen hiilijalanjälkeä, mutta huomattavasti vähemmän kuin energia, Kaiser sanoo.

Konsernissa myös tarkastellaan kaikkien tuotteiden neitseellisiä raaka-aineita ja miten niitä pystyttäisiin korvaamaan esimerkiksi teollisuuden sivuvirroilla.

Kipsilevyä pakat-
tuna matkalla kohti
uusiokäyttöä.

– Voisiko kipsilevystä osa olla muutakin materiaalia kuin kipsiä? Kaiser miettii.

Isoverin lasivillaeristeissä kierrätetyllä lasilla on suuri merkitys ja tällä hetkellä viedään eteenpäin ikkunalasien kierrätystä. Ne päätyvät vielä pääosin kaatopaikoille.

– Yksi yritys on nyt käynnistämässä laitosta, jossa pientalojen ikkunalaseja voitaisiin kierrättää niiden vaihdon yhteydessä. Kierrätyslasiin käyttö lasivillan tuotannossa säästää energiaa, pienentää hiilipäästöjä, eikä ikkunoiden kaatopaikkasijoitukseen mitään ilmaista ole, Kaiser sanoo.

Tässäkin työmailla on iso merkitys. Tällä hetkellä ikkunat laseineen heitetään roskalavalle purkutyömailla ja sieltä lasia on vaikea saada muun tavarankokousta kierrätykseen.

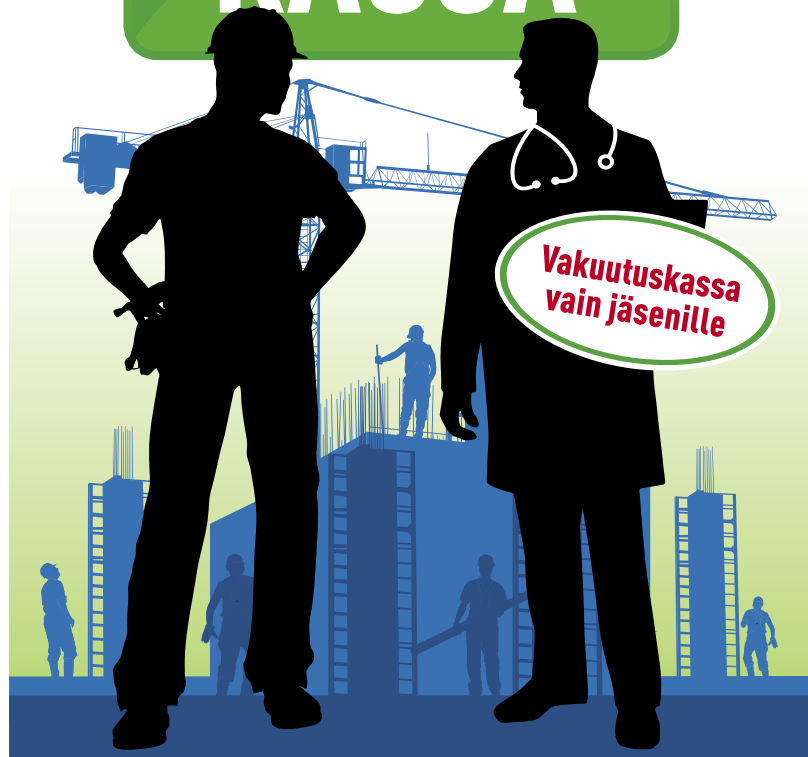
Myös Leca-soraa kierrätetään. Markkinoilla on yrityksiä, jotka käyvät remontin tai purkamisen yhteydessä imuroimassa sorat ja ne viedään käyttöön uuteen kohteeseen.

– Kun edistetään kiertotaloutta, syntyy alalle uusia toimijoita ja yrityksiä, Kaiser toteaa.

Kaiserin mukaan se, missä Saint-Gobainilla on vielä petrattavaa, on oma prosessijäte.

– Vaikka jätteen syntyä prosessissa on vähennetty, se pitäisi saada paremmin kiertoon ja estää sen syntyminen kokonaan, hän toteaa. ¶

RAKENNUSLIITON VAKUUTUS- KASSA

RAKENNUSLIITON VAKUUTUSKASSA TURVAA RAKENTAJIEN TERVEYTTÄ

Terveystilan seuranta on tärkeää, jotta voidaan puuttua ajoissa mm. korkeaan verenpaineeseen, kohonneeseen diabetesriskiin tai piileviin hampassairauksiin. Terveystarkastuksien avulla osataan hakeutua ajoissa jatkotutkimuksiin ja hoitoon.

Vakuutuskassa on aloittanut 1.1.2020. Kassan jäsenyys on vapaaehtoinen, ja jäseneksi voivat liittyä liiton A- ja LO -jäsenet. Vuosimaksu on 150 e.

Mitä kassan jäsen saa?

- joka toinen vuosi oikeuden lääkärintarkastukseen ja suppeaan laboratoriotutkimukseen
- joka toinen vuosi oikeuden käyttää hammaslääkärin ja suuhygienistin palveluja 300 eurolla
- kuolemantapauksessa edunsaajalle 500 euron hautausavustus

Edut vain kassan jäsenille

Lisää tietoa www.vakuutuskassa.rakennusliitto.fi

Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET

Rakentajien terveys paranee harppauksen:

Kvartsipölyn sitova raja-arvo merkitsee vähemmän syöpiä

– Tapanani on huomauttaa työntekijöille, jotka eivät käytä hengityssuojainta pölyisillä työmailla, että se olisi viisasta oman terveyden kannalta, Satu Mäkinen kertoo kerrostalotyömaalla siivouksen lomassa.

– Ensimmäiseksi täytyy selvittää riittävillä mittauksilla, paljonko työmailla on kvartsipölyä ja missä vaiheessa sitä syntyy, Rakennusliiton sosiaalisihteerit Tiina Nurmi-Kokko vaatii.

KVARTSIPÖLYN sitova raja-arvo 0,1 mg/m³ on huomattava parannus rakentajien terveydelle tämän vuoden alusta lähtien. Samalla valtioneuvoston asetuksella tuli voimaan myös 21 muuta syöpävaarallista ainetta ja niiden sitovat raja-arvot. Asetus vastaa EU:n syöpädirektiivin päivitystä, joka saatiin maaliin viime syksynä.

Moni rakennustuote sisältää kvartsipölyä, joka on osa kiviainesta, tai sitä syntyy esimerkiksi betonielementtien hionnassa. Syöpävaarallisia ovat kvartsipölyn pienet, silmin näkymättömät hiukkaset, jotka kulkeutuvat syvälle hengityselimiin ja aiheuttavat riskin sairastua hengityselinten syöpiin.

Rakennustyömaiden kvartsipölyä on mitattu vain vähän. Julkaistut mittaustulokset kuitenkin kertovat

vaarallisista pitoisuuksista, nykyiseen raja-arvoon verrattuna jopa monikymmenkertaisesta.

Lisää ohjeistusta kaivataan

– Kvartsipölyn uudet raja-arvot tulivat esiin työsuojelutoimikunnassa viime vuonna. Työnantaja lupasi silloin lisää ohjeistusta pölyn hallintaan, kertoo Lehto Asuntojen pääluottamusmies ja rakennustyöntekijä **Satu Mäkinen**.

Mäkinen siivoaa roskia, imuroi, suojaa ja tekee TR-mittauksia. Hän käyttää hengityssuojainta, mutta kaipa tietoa työmaan todellisista kvartsipitoisuuksista.

– Valitettavasti törmään usein siihen, ettei aliurakoitsijan työkonessa

ole kohdepoistoa. Ei ymmärretä, että oman terveyden lisäksi vaarannetaan toistenkin. Koska kohdepoisto vaaditaan, työ keskeytetään kunnes se on käytössä, pääluottamusmies sanoo.

Lujabetoni Oy:n Siilinjärven tehtaan pääluottamusmies ja betonimyläläri **Janne Rautiaisen** mukaan työnantaja on suhtautunut hyvin kvartsin uuteen sitovaan raja-arvoon ja valmistautunut siihen.

– Tuotantolaitoksissa tehdyissä pölymittauksissa ei ole ollut mitään hirveän hälyttävää, Rautiainen sanoo.

Mittauksista ei voi tinkiä

Kvartsin sitova raja-arvo on Rakennusliiton suuri painopiste tänä vuonna.

– Ensimmäiseksi täytyy selvittää riittävillä mittauksilla, paljonko työmailla on kvartsipölyä ja missä vaiheessa sitä syntyy, Rakennusliiton sosiaalisihteerit **Tiina Nurmi-Kokko** vaatii.

Haasteena rakennusalan ovat työmaiden erilaiset olosuhteet. Siksi mittausten määrästä on vaikeaa tinkiä. Työmailla vallitsevan kvartsipölyn mittaukset ja riskiarvio ovat työnantajan tehtäviä. Laajempi rakennusalan mittaushanke olisi mahdollista toteuttaa julkisella hankerahalla esimerkiksi Työterveyslaitoksen kanssa.

– Mittaushankkeella pystyisi luomaan malliesimerkit, miten pölyä vähennetään eri tilanteissa. Tarvittaessa pitää olla mahdollisuus tarkistusmittauksiin, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ylitarkastaja **Lasse Ketola** selvittää.

Keinot pölyjen tehokkaaseen vähentämiseen ovat jo olemassa kuten alipaineistus, kohdepoistot ja kastelu. Edelleen tarvitaan myös hengityssuojaimia, jos raja-arvoa ei saavuteta.

– Kvartsipölystä pidetään tänä vuonna runsaasti tietoisuutta rakennusteollisuuden ja aluehallintoviraston kanssa, Nurmi-Kokko kertoo.

Ketola on kuitenkin huolissaan, miten kvartsitieto tavoittaa järjestäytymättömän kentän.

– Sanoisin, että edistämme asiaa enemmän porkkanalla kuin kepillä. Oletamme, että työnantajat lukevat tiedotteet ja uuden asetuksen sekä toimivat niiden mukaan. Kvartsi otetaan esille myös työsuojelutarkastuksilla, Ketola selventää.

Työvaatteiden oikea säilytys ja huolto

Kvartsipölylle altistutaan myös likais-
ten työvaatteiden kautta.

– Rakentajat tarvitsevat useamman parin puhtaita työvaatteita sekä toisen kaapin työvaatteille ja toisen siviilivaatteille. On ollut puhetta myös siitä, että sosiaalitalon pitäisi olla puhdas syöpävaarallisesta pölystä. Kun

12 000 sairastuu työperäiseen syöpään Euroopassa

- Vuoden alussa voimaan tullut asetus määrittelee muun muassa sitovat raja-arvot 22 uudelle syöpävaaralliselle tekijälle.
- Rakentajien terveyden kannalta tärkeimmät aineet ovat kvartsi ja dieselapakokaasu, jonka raja-arvo tulee voimaan vasta siirtymäajan jälkeen.
- Tästä eteenpäin kvartsipölylle altistuvat ilmoitetaan ASA-rekisteriin.
- Kvartsia eli piidioksidia on luontaisesti kiviaineessa ja siten monissa rakennustuotteissa betonista tasoitteisiin. Samasta syystä kvart-

sipölyn pitoisuudet ovat korkeita etenkin purkutyömailla.

- Kvartsipölyn pienimmät, silmin näkymättömät hiukkaset ovat terveydelle vaarallisimpia ja aiheuttavat hengitettynä riskin sairastua syöpään.
- Kvartsipölylle altistuu Suomessa noin 48 000 työntekijää, rakentajat kärkejokossa.
- Euroopassa sairastuu työperäiseen syöpään vuosittain noin 12 000 työntekijää, Suomessa arviolta 1000. Tutkijat arvioivat lukujen olevan jäävuoren huippuja.

työnantaja huolehtii työvaatteiden pestä eikä niitä pestä kotona, estetään perheenjäsenten altistuminen, Nurmi-Kokko ehdottaa.

Nurmi-Kokko pohtii, milloin tilaajat ja asuntojen ostajat kiinnostuvat niistä tapaturmista ja sairauksista, jopa

syövästä, joita rakennustyö aiheuttaa rakentajille yhä myös Suomessa.

Miltä kuulostaisi *Reilun rakentamisen merkki* asuntojen ja kiinteistöjen myyntivalttina? Se takaisi muun muassa, ettei kenenkään tarvitse sairastua syöpään työn takia. **¶**

JALAS® 1358 HEAVY DUTY.

Metallittomat turvajalkineet, joissa erinomainen pito kitkapohjan ansiosta. Raskaisiin ja vaativiin töihin, ympärivuotiseen käyttöön.

Lisää talviuutuusia osoitteessa ejendals.com

ejendals ■ **jalas®**

Otkes hakee syitä, ei syyllisiä

Valelääkäri on uutinen, mutta valesähkömies ei ylitä uutiskynnystä.

VIIME keväänä 3 lapsen kuolemaan johtanut mökkipalo Kittilän Levillä toi Onnettomuustutkintakeskuksen pitkää aikaa suuren yleisön tietoon. Otkesin selvityksen mukaan palo sai alkunsa väärin asennetusta lattialämmityskaapelista.

Tutkintakeskuksen johtaja **Veli-Pekka Nurmelle** sähköpalot ovat sähkö- ja turvallisuustekniikkaa opiskelleelle diplomi-insinöörille ikävällä tavalla tuttuja.

– Olin mukana tutkinnassa 2000-luvun alkupuolella ensin Otkesin ottopoikana, kuten edeltäjäni **Kari Lehtola** kutsui meitä ulkopuolisia asiantuntijoita, Nurmi kertoo.

Vakavien onnettomuuksien yhteinen piirre on se, että niihin ei ole yhtä syytä. Ne johtuvat useiden yhteensattumien ja laiminlyöntien summaantumisesta. Levin mökin sähköt olivat oirehtineet aiemminkin. Sulakkeet olivat palaneet useaan otteeseen.

– Lomamökkiä oli tehty 7 vuoden ajan. Kävi ilmi, että vastaava mestari oli irtisanoutunut tehtävistään tilaajan vaatimusten takia, Nurmi kertoo tulipaloon johtavia riskipolkuja.

– Sähköpalo antaa tyypillisesti merkkejä itsestään vähintään viikkoja, joskus jopa kuukausia ennen paloa.

Sulake ei pala, jos siellä ei ole ongelmaa.

Vaikka rakennus paloi pahoin, jäljellejääneet sähköasennukset kertoivat huolimattomasta työnäljystä. Lattialämmityksen asentajasta ei ole tietoa, mutta asennustapa oli tavallisuudesta poikkeava ja paloaltis.

– Jos Suomesta löytyy valelääkäri, se on valtakunnan ykkösuutinen. Kun Suomesta löytyy valesähköasentaja, ihmiset naureskelevat sille. Ajatellaan, että kuka hyvänsä osaa tehdä sähkötöitä.

Ei tavata oikeudessa

Otkesin rooli on tutkia onnettomuuksien syitä ja ennaltaehkäistä niitä. Syyllisten hakeminen kuuluu muille viranomaisille.

– Meillä on todistamiskielto oikeudessa. Vastuukysymysten selvittäminen on tärkeää, mutta meidän on oltava uskottavia, jotta voimme parantaa turvallisuutta.

Syyllisten etsiminen ja turvallisuuden parantaminen ei onnistu samassa prosessissa. Onnettomuuden aiheuttajien on helpompi puhua ja auttaa selvitystyössä, jos sen voi tehdä pelkäämättä rangaistusta.

– Meillä on tarvittava toimivalta päästä kaikkeen siihen tietoon, mitä tutkinnassa tarvitaan.

Otkesin tutkijoita kiinnostavat silminnäkijöiden ja tekijöiden näkemykset onnettomuudesta. Rakentamiseen liittyvissä onnettomuuksissa rakentajat ovat tärkeä tietolähde tapahtumien hahmottamisessa.

– Jos halutaan estää onnettomuuksia, välitön syy on tutkinnan alkupiste lopputuloksen sijaan. Esimerkiksi on hyvä ymmärtää, miksi viallinen sähköasennus on tehty. Silloin olemme lähempänä vastaavan tapahtuman ennaltaehkäisyä.

Otkesin organisaatio venyy onnettomuustutkinnan mukaan.

– Organisaatio on rakennettu niin, että meitä ei ole kuin parikymmentä päätoimista työntekijää. Jokainen tutkinta on ryhmätöitä. Onnettomuuden satuttua me muodostamme tutkintaryhmän. Katsomme, mitä erityispiirteitä tapaukseen liittyy ja valitsemme asiantuntijapoolistamme sopivat ihmiset. Meillä on kolminumeroinen luku näitä ottopoikia, Nurmi kertoo.

Tekninen tutkinta on vain osa Otkesin työtä. Suuronnettomuuksissa, kuten Estonian uppoamisessa, selvitetään myös pelastus- ja poliisiviranomaisten toimintaa. ¶

Otkes

Onnettomuustutkintakeskus Otkes perustettiin vuonna 1996. Keskus suorittaa tehtävänsä itsenäisesti ja riippumattomasti. Otkesin toiminta on jaettu viiteen tutkintahaaraan: ilmailu-, raideliikenne-, vesiliikenne- ja muihin onnettomuuksiin sekä poikkeuksellisiin tapahtumiin.

Jokaiselle tutkintahaaralle on nimetty johtava tutkija, joka vastaa yhdessä erikoistutkijan kanssa alansa onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta. Onnettomuustutkintakeskus käyttää tutkimisissa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Onnettomuustutkintakeskuksen johtaja
Veli-Pekka Nurmi.

Sopimusneuvottelut käynnistymässä

”Tessi” tuo leivän pöytään

Vanha juttu kertoo, kuinka uusi työntekijä kyseli työmaalla, kuka se ”Tessi” on, joka määrää niin monista asioista? Jutut juttuina, mutta väärää tietoa työehtosopimuksen merkityksestä työntekijälle liikkuu paljon ja sitä myös levitetään tarkoituksellisesti.

Työolot ovat kehittyneet niin lakien kuin työehtosopimusten ansiosta niistä päivistä, kun nämä ammattimiehet tekivät töitään.

NETIN keskustelupalstoilla on massoittain ammattiyhdistysliikkeen ja työehtosopimusten vastaista väkäämistä. Yksi perusväittäjä on, että työntekijälle riittää jäsenyys työttömyyskassassa. Työehdot voi sopia itse suoraan työnantajan kanssa ja reilun pelin takaa lainsäädäntö.

Näin asia ei tietenkään ole, mutta varsinkin työelämään tuleville sukupolville väite voi kuulostaa jopa uskottavalta. Rakennusliiton työehtosopimukset umpeutuvat vappuna ja neuvottelut käynnistyvät pian. On aika katsoa, mitä työehtosopimus työntekijälle antaa – liiton neuvottelemien palkankorotusten lisäksi.

Lait luovat perustan

Vain työehtosopimuksilla voidaan rakentaa työntekijöille oikeudenmukaiset työehdot, lainsäädäntö ei siihen riitä. Työsopimuslaki, työaikalaki, vuosilomalaki ja esimerkiksi yt-laki luovat perussäännöt työelämään ja suojaavat työsuhteen heikommaksi osapuoleksi katsottua työntekijää silkalta mielivalta. Ne luovat kuitenkin vain minimin, pohjatason.

Työehtosopimusten piirissä on suomalaisista palkansaajista noin 84 prosenttia (Ahtiainen -2014). Sopimusten ulkopuolella on lähinnä ylempiä toimihenkilöitä, asiantuntijoita ja myynnin ammattilaisia, joiden työsuhteet perustuvat henkilökohtaiseen työehtosopimukseen.

Suomessa palkkataso määräytyy työehtosopimuksilla. Alimmat työehtosopimuksiin perustuvat palkat ovat noin 8 euroa tunnilta. Ei ole realistista, että minimipalkka sovitaisiin lailla tätä korkeammaksi. Siksi ammattiliitot vastustavat tiukasti minimipalkkalakia.

Työaikalaki säättää työajoista. Yli-työkorvaukset säilyisivät ilman työehtosopimuksiakin, mutta nyt rakennusalalla kielletyt nollatuntisopimukset palaisivat luvallisiksi. Vuosilomalaki tarjoaisi lyhyissä työsuhteissa 9 prosentin ja yli vuoden mittaisissa 11,5 prosentin suuruisen vuosilomakorvauksen. Työsopimuslaki takaisi sairausajan palkkaa karenssipäivän jälkeen 9 arkipäivää. Ja siinä kaikki.

Otetaan vertailukohdaksi hyvin kokenut muurari, timpuri tai rakennusmies. Esimerkit koskevat siis rakennusalan työehtosopimusta. Tessin takaama vähim-

Yleissitova työehtosopimus asettaa yritykset samalle viivalle ja estää epäterveen kilpailun työntekijöiden palkkoja polkemalla, Rakennusliiton varapuheenjohtaja Kimmo Palonen sanoo.

Esimerkkejä työehtosopimuksen määräyksistä (rakennusalan TES)

- Palkankorotukset.
- Arkipyhä- ja työajan lyhennyskorvaus 7,7 %. **Laki ei tunne.**
- Vuosilomapalkka ja lomarahana 18,5 %, laissa 11,5 %.
- Urakkahinnoittelu sovitaan vain työehtosopimuksessa.
- Sairausajan palkka rakentajalle pisimmillään 56 päivää. **Laissa 9 päivää.**
- Sairausajan palkka yli 6 kk:n työsuhteen jälkeen ilman karenssipäivää.
- Sairaalan lapsen hoitaminen palkallista lomaa. **Lain perusteella palkatonta.**
- Pelisäännöt vuokratyölle.

mäispalkka on 16,58 euroa. Vuosilomakorvaus on ensimmäisestä tunnista lähtien 18,5 prosenttia. Pekkaset ja arkipyhäkorvaukset sisältävä erillinen palkanosa on 7,7 prosenttia. Päivittäisten matkakustannusten korvaus enimmillään 25,76 euroa.

Reissutoissa tulee päiväraha 42 euroa sekä ilmaiset matkat ja majoitus yhden hengen huoneessa. Työvaatteet, suojavälineet, mukaan lukien optisesti hiotut suojalasit, kuuluvat työnantajan maksettaviksi. Sairausajan palkkaa saa enintään 56 päivältä ja pidemmän työsuhteen jälkeen ilman ensimmäisen päivän karenssia.

Oikeus palkalliseen vapaaseen alle 10-vuotiaiden lasten sairaustapauksissa on sekin työehtosopimuksen tarjoama oikeus. Lyhyissä sairauspoissaloissa riittää oma ilmoitus. Työkalukorvaukset, ryhmähenkivakuutus ynnä muut ovat nekin pientä rahan arvoista lisää palkan päälle.

Työehtosopimus luulleen laskettuna takaa pitkistä matkasta päivittäin töihin ajavalle kokeneelle timpurille siis yli 24 euroa tunnilta. Muut työehtosopimuksen lisukkeet tulevat vielä päälle.

Yleissitovuus suoja

Työehtosopimuksen yleissitovuus tarkoittaa, että alan työtä tekevä on maksettava työehtosopimuksen mukainen palkka ja muut edut. Työnantajan ja työntekijän keskinäinen sopimus heikommista ehdoista on automaattisesti mitätön. Merkitystä ei ole, onko työnantaja tai työntekijä ulkomaalainen. Sopimus koskee siis kaikkia.

Työntekijöiden puolesta työehtosopimuksia voi tehdä vain ammattiliitto. Paikallisesti saa sopia kaikista asioista työehtosopimuksen ehtoja paremmin. Vaatimuksilla paikallisen sopimisen lisäämisestä haetaan käytännössä mahdollisuutta alittaa työehtosopimuksen vähimmäisehdot.

Ilman työehtosopimusten pakottavia vähimmäisehtoja ulkomailta Suomeen lähetettyjen työntekijöiden palkat putoaisivat muutamaan euroon tunti. Silti tulijoita riittäisi, tekijät tulisivat vain yhä halvemmista maista.

Juttua varten on haastateltu Rakennusliiton varapuheenjohtaja **Kimmo Palosta** sekä liiton aiempaa varapuheenjohtaja **Kyösti Suokasta**. ¶

Historia pölisee Vaasassa

Kun pöly laskeutuu työmaalla, kuoriutuu kuran ja koksen alta esiin 160-vuotias arvotalo. – Eihän tällaisiin töihin monta kertaa elämässä pääse, Vaasan hallintotalon korjaajat tuumaavat.

Vaasan hallintotalon tarjoama haaste sopii kirvesmies Lasse Smedlundille ja vastaava mestari Kari Antilalle. Yllätykset tekevät hommasta mielenkiintoisen.

KIRVESMIES Lasse Smedlund esittelee Vaasan hallintotalon yllätyksiä.

– Kellarissa oli paljon enemmän kiveä kuin kuviteltiin. Ja kun välikatosta otettiin alas koksista tehdyt eristeet, huomattiin osan hirsistä lahonneen. Ullakolla yläpohjarakenteet taas olivat kestäneet yllättävän hyvin, Smedlund kertoo.

Smedlund myöntää, että häneltä pääsi huokaus, kun hän sai keväällä tiedon hallintotalon työmaalle lähtemisestä. Mutta heti seuraava ajatus oli, että tässähän riittää mielenkiintoista työtä pitkäksi aikaa.

– Talolla on ikää niin paljon, että historiaa piisaa. On löydetty tuohisia vesieristeitä, unohtuneita tiililadontoja ja piiloon peitetyt apteekin kiviportaavat. Jopa apteekin vanha pullo eristeistä. Sitä ei ole uskallettu vielä avata, Smedlund nauraa.

Talo rakennettiin vuonna 1858 apteekkari **Lindebäckin** asunnoksi ja apteekiksi. Vuoden 1929 laajennuksen jälkeen siitä tuli Vaasan keskeinen hallintorakennus. Nykyään valtuusto ja kaupunginhallitus pitävät siellä kokouksensa.

Pieni ja tehokas porukka asialla

Peab Oy vastaa kokonaisurakoitsijana Vaasan hallintotalon peruskorjauksesta. Homma on Smedlundin mukaan hyvin hallussa.

– Työkaluja voisi tosin olla joka kerroksessa vähän enemmän, mutta kapasiteettia ja tietotaitoa riittää. Tekijät ovat ammattilaisia ja nopeita, Smedlund kehuu porukkaa.

Hän miettii, kuinka suuri timpurien, muurarien ja kivimiesten joukkio tarvittiin aikoinaan taloa pystyttämään. Nyt Peabin oma ryhmä on kahdentoista työmiehen kokoinen. Plus aliurakoitsijat päälle.

Kirvesmies Smedlund käyttää kirvestä vain klapimetsässä. Hänen tärkein työkalunsa rakentajana on lasermitta.

– Minähän olen tällainen työmaan heittopussi, jonka voi laittaa sijaiskärsijäksi joka paikkaan. Kohta lähdän valuhommiin, Smedlund sanoo ja vilkuilee, joko betoniatu on tulossa.

Peruskorjaustyömaalla täytyy olla valmis mihin vain, odottamaankin. Välillä homma venyy, siirtyy tai muuttuu, kun tulee yllätyksiä.

Lasse Smedlund on myös työmaansa työsuojeluvaltuutettu. Ainoa työtapaturma on sattunut hänelle itselleen. Lasse astui vahingossa pehmeän villan päälle, mistä seurasi nilkan nyrjähdys ja 4 päivää sairauslomaa.

– Kaiteet tehdään niin nopeasti kuin suinkin, koska putoamisen vaara on suurin. Myös haitta-aineet on poistettu pikimmiten ammattilaisten toimesta, Smedlund sanoo.

Muutoksiin täytyy reagoida

Vaasan hallintotalon työmaa on kiivaimmillaan urakan puolivälin lähestyessä. Työssä paiskii kaikkiaan nelisenkymmentä tekijää.

– Toisessa päässä tehdään viimeisiä purkuja ja toisessa päässä maalataan. On pinnoitusta ja valuja, paljon käsityötä, Peab Oy:n vastaava mestari **Kari Antila** kertoo.

Antila on päässyt ennenkin korjaamaan vaasalaisia arvorakennuksia, mutta hallintotalon peruskorjausta hän pitää kaikin haastavimpana. →

Vaasan hallintotalon peruskorjaus

- Vanhin osa vuodelta 1858, laajennus 1929
- Alkuperäinen suunnittelija C. A. Setterberg
- Bruttoala 4 710 m², rakennustilavuus 17 300 m³
- Taloon tulee työtilat noin 90 työntekijälle
- Korjausaika huhtikuusta 2019 loppuvuoteen 2020
- Budjetti 9,8 miljoonaa euroa
- Rakennuttaja Vaasan kaupungin talotoimi
- Pääsuunnittelu Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy
- Rakennesuunnittelu Contria Oy
- LVIA-suunnittelu Granlund Pohjanmaa Oy
- Sähkösuunnittelu Sweco Oy
- Kokonaisurakoitsija Peab Oy

Lasermitta on Lasse Smedlundin tärkein työkalu.

Suunnitelmat ovat tekemisen lähtökohta, mutta vanhassa talossa täytyy olla valmis joustamaan sen mukaan, mitä tulee vastaan.

Vaasan kaupunginvaltuusto tekee jatkossa päätöksensä uuden tekniikan avulla korjatun katon alla.

"Meitä on tosi hyvä ryhmä tässä tekemässä. Herjaa heitetään, mutta ilman sitä homma olisi jäykempää."

– Erikoisia ratkaisuja ja rakenteita on niin paljon.

Se tiedettiin, että kellarissa on kosteutta, mutta louhittavan kiven ja haitta-aineiden määrä yllättivät.

Koska keskustan vanhassa kivitallossa ei voi edetä räjäyttämällä, käytettiin työlämpää kiilavasaraa. Kaikkein hankalinta on nykyaikaisen talotekniikan upotus vanhoihin rakenteisiin.

– Sähkö ja putket vielä hoituvat, mutta koneellinen sisä- ja tuloilmanvaihto ei mahdunutkaan vanhoihin hormoneihin, niin kuin oli kaavailtu, Antila kertoo.

Ilmanvaihtoa oli pakko viedä uusiin paikkoihin ja koteloida hormien ulkopuolelle.

Alkuperäisiä ikkunoita ei ollut jäljellä kuin muutama, mutta ne kunnostetaan ja säilytetään. Muut tehdään uusiksi. Yhdestä paikasta löydettiin alkuperäistä lankkulattiaa, joka otettiin talteen ja hyödynnetään jossain.

– Pitää olla koko ajan hereillä suunnittelun kanssa, käydä läpi asioita ennakolta ja reagoida muutoksiin, Antila sanoo.

Lisää haastetta tuo ahdas tontti aivan Vaasan keskustassa, Kirkkopuistikon vieressä, koulun ja vesitornin välissä. Työmaaparakit ovat kahdessa kerroksessa pienellä sisäpihalla. Isommat autot eivät edes mahdu

sinne. Tavaraa on lastattu välillä kadulla aamukuudelta.

Haasteita ja vaikeuksia riittää, mutta niihin suhtaudutaan positiivisella mielellä.

– Eihän tällaisiin töihin montaa kertaa elämässä pääse, Antila sanoo.

Paljon päivitetään ja paljon säästetään

Vaasan hallintotalo on kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, johon tehtiin rakennushistoriallinen selvitys jo ennen korjausta.

– Tämä ei kuitenkaan ole restaurointityömaa, vaan peruskorjaustyömaa, jossa on säilytettäviä osia. Yllättävän paljon on silti tullut muutoksia. Mutta korjaustyössä on luonnollista, että suunnitelmia viilataan välillä, Pohjanmaan maakuntamuseon rakennustutkija **Outi Orhanen** sanoo.

Myös museon silmin katsoen kellarissa tuli paljon muutoksia. Koko rakennuksessa päivitetään paljon, mutta paljon myös säästetään.

– Esimerkiksi isoimmat porrashuoneet ovat säilyneet hyvin. Sen sijaan pienin porrashuone katoaa hissin tieltä. Mutta on muutostöitä tehty myös aikaisemman historian aikana, Orhanen sanoo viitaten edelliseen peruskorjaukseen vuonna 1972

NUMEROT

161

Näin monta vuotta on siitä, kun Vaasan hallintotalo aloitti elämänsä apteekkinä ja apteekkarin asuntona.

90

Hallintotaloa korjataan työtilaksi näin monelle Vaasan kaupungin toimihenkilölle.

1

Työmaalla on sattunut yksi työtapaturma, työsuojeluvaltutetun nilkan nyrjähdys.

Seuraava tehtävä on toisen kerroksen valu. Vuonna 2012 rakennetun invanostimen tilalle rakennetaan rappuset.

Yllätyksiä tulee, mutta niistä selvittään

Vaasan rakennuttajapäällikkö **Kukka Potka** toteaa, että merkittävän talon korjaamiselle oli jo korkea aika.

– Peruskorjauksen jälkeen talo muistuttaa entistä selkeämmin historiasta. Esi-merkiksi aiempien muutostöiden paneeliverhouksia ja kevyitä väliseiniä poistetaan, Potka kertoo.

Eniten päivittämistä vaati talotekniikka, joka uusitaan kokonaan. Julkisivussa uusitaan pääosa ikkunoista, mutta muuten julkisivu ei muutu.

Sekä budjetti että aikataulu ovat pitäneet, kun korjaus lähestyy puoliväliä. Yllätyksiä on odotetusti tullut, mutta Potka luottaa siihen, että niistä selvittään jatkossakin, kiitos kokoneiden korjaajien.

Lasse Smedlund lupaa, että työt eivät jää tekijöistä kiinni.

– Meitä on tosi hyvä ryhmä tekemässä. Herjaa heitetään koko ajan, mutta ilman sitä homma olisi jäykempää.

Smedlund aloittaa aina aamunsa toivotamalla hyvää huomenta.

– Joku voi vastata sanomalla, että mitä helvetin hyvää tässä aamussa on. Mutta minulla ei ole ikinä ollut ongelmaa viihtyä töissä. Vaikea on edes ajatella mitä tekisin, jos en rakentaisi, Smedlund sanoo. ¶

YHDISTÄMME.

Rakennusliiton työväilytys on jäsenetusi. Kyseessä on helppo digitaalinen alusta, jolla työnhakijat ja työpaikat kohtaavat.

Työpaikkaa järjestelmästä voivat hakea liiton jäsenet, ja työpaikkailmoituksia jättää alan yritykset. Väilytämme myös koulutussopimus- ja oppisopimuspaikkoja.

Tee järjestelmään oma työnhakijaprofiili ja hae töitä! Voit lisäksi tehdä paikkavahdin, joka ilmoittaa sinulle sopivista avoimista työpaikoista. Käyttö tapahtuu tietokoneella e-Asiainnin kautta, ja älypuhelimella helposti mobiilijäsenkortin kautta.

urapalvelut.rakennusliitto.fi

► **Lisätietoja:** Asiakaspalvelu ja tuki, ma-pe 9-15, p. 020 690 231, tuki@rakennusliitto.fi

Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET

Tahtituotannon siirto tehtaalta työmaalle?

Raksavirtaa-hankkeessa pyrittiin parantamaan korjaustyömaan tehokkuutta.

Tahtituotanto

- Rakennuskohde jaetaan toistuvuutta sisältäviin lohkoihin (esimerkiksi yksi kylpyhuone on yksi lohko)
- Tehtävät paketoidaan tasakestoiseksi työpakeeteiksi (junan vaunuiksi)
- Jokaiselle työpaketille määrätään työryhmä, joka suorittaa kyseistä työpakettia (esimerkiksi väliseinäryhmä)
- Tietty työryhmä suorittaa tahdin väleihin saman työpaketin tehtävät – yksi työpaketti yhden lohossa yhden tahdin aikana
- Tahtiajan pituus määritetään pitkäkestoisimman tehtävän perusteella

VUODEN 2019 lopussa päättyi Työtehoseuran ja Tampereen yliopiston Raksavirtaa-hanke, jossa pyrittiin tehostamaan korjaustyömaan toimintaa.

– Korjausrakentamisen kehityskulku on ollut sellaista, että purkaminen, pölynhallinta ja materiaalien kehitys on mennyt eteenpäin, mutta työn tuottavuus ei ole kehittynyt vastaavasti. Sillekin voisi tehdä jotain, Rakentaminen ja puutarha -yksikön johtaja **Kalle Laine** Työtehoseurasta sanoo.

Hanke käynnistyi vuonna 2017 ja siihen löytyi sopiva koekohde; putkisaneraustyömaa Kitarakujalta Helsingistä. Hankkeesta tehtiin samalla väitöstutkimusta.

– Kyseessä oli opiskelija-asuntoyhtiö, 1970-luvun talo, jossa kylpyhuoneet ja keittiöt kulkivat omissa linjoissaan päällekkäin eri kerroksissa. Se myös tyhjennettiin asukkaista remontin ajaksi, Laine kertoo.

Avaimena hankkeen toteutuksessa oli tarkka suunnittelu, jonka pohjalta työmaalle tehtiin tahtiaikataulu. Minkäläisten asioiden olisi toimittava, jotta tahtiaikataululla saataisiin todellista tehokkuutta korjaustyöhön?

Logistiikka kuntoon

– Työmaan logistiikan toimivuus on tärkeää varsinkin, kun toimitaan kaupunkialueella, jossa tilaa tavaran varastoinnille on vähän. Materiaalien olisi tultava oikeaan aikaan työmaalle, Laine toteaa.

Rakennusliiton tes-toimitsija **Kari Kivimäki** haastatteli työmaan työntekijöitä

ja haastatteluissa selvisi, että lähes puolet tavarasta ei tullut ajallaan.

– Tähän saattoi vaikuttaa se, että kiireisimpään aikaan juuri kesällä materiaalien odotusajat tehtailta venyvät tai tavaroita oli tilattu liian myöhään. On myös mahdollista, että matkalla on tapahtunut virhe ja tavara on päätynyt esimerkiksi väärään osoitteeseen, Laine kommentoi.

Kommunikaatio auttaa

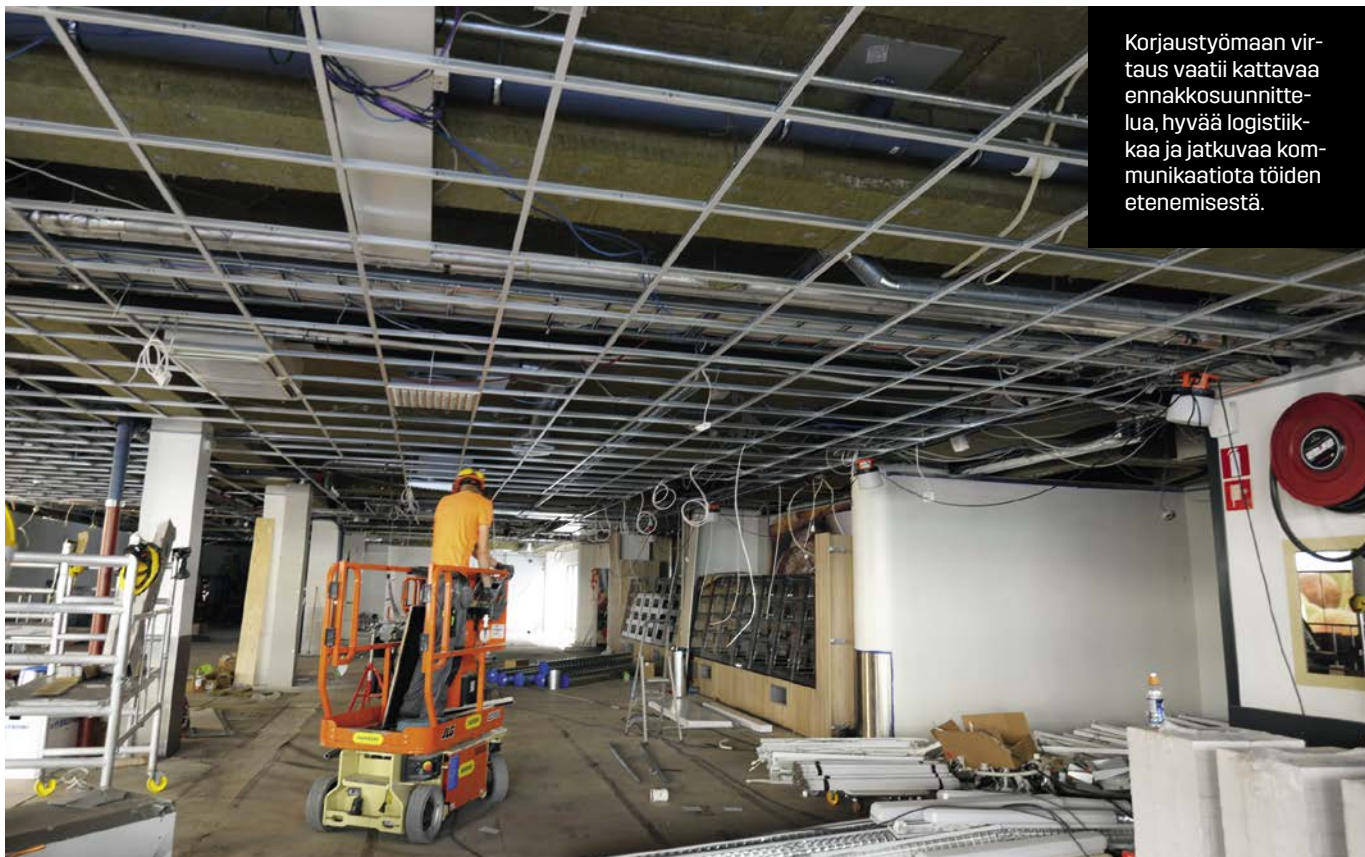
Toinen tärkeä asia on ihmisten välinen kommunikaatio. Jotta työvaiheet virtasivat tahtituotannon mukaisesti sulavasti toistensa perään, se vaatisi, että työntekijät saavat tietoa aiempien työvaiheiden valmistumisesta.

– Työmaalla on tullut hetkiä, jolloin seuraavan työvaiheen toteuttaja on odottanut edellisen valmistumista ja ihmetellyt, mikä kestää. Kun hän on sitten mennyt paikalle katsomaan, on käynyt ilmi, että edellinen on valmis, mutta kukaan ei ollut kertonut sitä eteenpäin, Laine kertoo.

Toinen kommunikaatio-ongelma on yhteisen kielen puute.

– Työmaalla oli paljon ulkomaisia työntekijöitä. Kommunikaatiota pitäisi tapahtua, mutta miten, kun yhteistä kieltä ei ole, Laine kysyy.

Työmaalle perehdytettiin yli 600 henkilöä sen keston aikana. Vuokratyöntekijöitä ja aliurakoitsijoiden työntekijöitä oli paljon. Väki siis myös vaihtui paljon projektin aikana.

Korjaustyömaan virtaus vaatii kattavaa ennakkosuunnittelua, hyvää logistiikkaa ja jatkuvaa kommunikaatiota töiden etenemisestä.

– Tahtiaikataulun mukainen korjaaminen on ehkä helpompaa toteuttaa, jos työmaalla on mahdollisimman paljon pääurakoitsijan omaa väkeä. Tällöin vaihtuvuus pysyy pienenä, Laine sanoo.

Kiire, kiire

Tahtiaikataulu oli tehty työmaalle siten, että valmista olisi pitänyt tulla 4 kuukaudessa. Koivunurmen haastatteluiden mukaan sekä työmaan mestarit että työntekijät pitivät aikataulua liian kireänä. Oikea aika-taulu olisi ollut 5–6 kuukautta.

– Aikataulu oli suunniteltu tietynko-koiselle tekijäjoukko. Yritys joutui kuitenkin irrottamaan osan työntekijöistä toiselle työmaalle. Tahtituotantoaikataulu järkkyy, Laine kertoo.

Laineen mukaan myönteistä on se, että nyt työn vaatima aika on paremmin tiedossa ja se voidaan ottaa tulevassa suunnitelmassa huomioon.

Työhyvinvointi heikkeni työmaan kestäessä

Projektissa seurattiin myös työvoiman hyvinvointia kolmella kyselyllä työmaan edetessä. Kyselyt tehtiin sekä työmaan pää- että aliurakoitsijoiden työntekijöille.

Työmaan häiriöt ja keskeytykset näkyivät kaikilla vastaajilla. Kommunikaation, työilmapiirin, työmaan pelisääntöjen sekä johtamisen ja työnjohdon koettiin heikentyneen työmaan edetessä ja kiireen kasvaessa. Työntekijöiden määrää pitivät riittämättömänä erityisesti aliurakoitsijoiden työntekijät.

– Projektissa nousivat esiin tietyt metataidot, jotka koskevat kommunikaatiota, osaamisvajetta ja muun muassa digiosaamista. Vuoden 2019 lopulla aloitimme RAKAS-hankkeen (Rakennusalan asenteiden, yhteistyöosaamisen ja työelämävalmiuksien kehittäminen) taklaamaan näitä ongelmia, Laine sanoo. ¶

Onnistumisen avaimet

- Mahdollisimman kattava suunnittelu ennen kohteen käynnistymistä
- Toimiva logistiikka; tavara on oikea-aikaisesti työmaalla
- Ammatillaiset suoriutuvat vain omia työtehtäviään
- Kommunikaatio töiden etenemisestä
- Työvoiman pysyvyys

Remonttihommissa riittää vaihtelua

Kalle Kososesta tuli puolivahingossa luottamusmies.

Köökarinkujan remppakohde on Kalle Kososelle lyhyen työmatkan päässä.

HELSINGIN Laajasalon Köökarinkujalla on tehty remonttia Lehto Remontit Oy:n voimin elokuusta lähtien. Kerrostalo on vuodelta 1971. Remontin pohjimmainen syy on linjasaneeraus. Uusiksi menevät niin putket, sähköt kuin antennitkin. Kylpyhuoneet ja vessat uusitaan kokonaan. Asukkailla on ollut mahdollisuus tilata myös keittiöremontti,

maalauksia ja laminaattilattioiden asennus samaan yhteyteen.

Rappukäytävät sekä yleiset tilat, kuten kerhohuoneisto, sauna ja uimaallas remontoitaa. Kerrostalon piha-alueella parannetaan salaojitusta ja viemärointia sadevesien paremman juoksutuksen takaamiseksi. Ulkoseinien vauriot korjataan tarpeen mukaan.

Työmaan yhteismiehenä on yksikön luottamusmies **Kalle Kosonen**. Kososella on näillä näkymin töitä tiedossa tässä kohteessa elokuulle asti. Työmaalla on 3-4 Lehdon omaa asentajaa ja puolenkymmentä aliurakoitsijan asentajaa.

Kalle Kosonen valittiin viime syksynä uudestaan yksikön luottamusmieheksi.

– Olen ollut 4,5 vuotta luottamusmiehenä. Valinta tehtiin aina firman asentajapalaverissa, joten se ei mennyt aivan kalenterivuosien mukaan.

– Sovimme, että tällä kertaa luottamusmieskauteeni kestää vuoden. Meidän linjasaneeraus- ja remonttiyksikkömme sulautetaan Lehto Asunnot-yksikköön ja siellä on pääluottamusmiehenä **Satu Mäkinen**. Katsomme vuoden päästä luottamusmieskuviot uudestaan.

Lehdolla on työmaita ympäri Suomea ja yksi vaihtoehto on valita alueellisia luottamusmiehenä. Lopullinen kuvio on vielä mietinnässä.

Kosonen on päätenyt Lehdolle töihin yrityskauppojen myötä, kun Lehto-konserni osti vuonna 2010 Rakennuskartio Oy:n sekä sen tytäryhtiö Remonttipartio Oy:n. Sitä ennen Lehto-konserni oli ollut vähemmistöosakkaana yrityksissä. Vanhat yritysnimet hävisivät vasta muutama vuosi sitten. Tällä hetkellä yksikössä työskentelee satakunta rakentajaa.

– Minusta tuli luottamusmies puolivahingossa, sen suurempaa kutsumusta minulla ei ollut tähän tehtävään.

Työkokemusta Kososella on reilut 20 vuotta. Nykyisen yrityksen palkkalistoilla Kosonen on ollut 8,5 vuotta. Kososen aikaisempi työura pienemmissä rakennusfirmoissa oli kuitenkin jo tasoittanut tietä luottamusmiehen pestille. Aikaisempien työnantajien kanssa oli joutunut vääntämään ja selvittämään urakkahinnoittelua ja palkanmaksun perusteita. Nykyisessä työpaikassa nämä asiat ovat kunnossa.

– Luottamusmiehen kannalta asiat ovat silloin hyvin, kun ei ole tekemistä.

Lehto-konsernissa käytiin syksyllä yt-neuvottelut, mutta ne eivät koskeneet suoraan remonttiyksikköä. Kosonen edusti myös korjausrakentamisyksikön työntekijöitä, sillä heillä ei ollut omaa luottamusmiestä. Irtisanomisilta vältyttiin, joten Kososella oli lähinnä tiedottajan rooli neuvotteluprosessissa.

”Arkipyhät ja pekkaspäivät tuntuvat palkattomilta vapaapäiviltä.”

Remonttimies tykkää vaihtelusta

Remonttihanomissa Kososta miellyttää vaihteleva työ.

– Työuran alussa olin laatoittaja, sitten mattomies. Sen jälkeen menin sellaiseen firmaan töihin missä piti tehdä parketti- ja laminaattilattioita sekä maalaustöitä ja keittiöasennuksia. Monipuolinen tekeminen on mukavampaa.

Kososella on kokemusta isoista uudiskohteista, joissa työ on suoraviivaista suunnitelmien toteuttamista.

– Remonttikohteissa joutuu miettimään ja soveltamaan enemmän. Jokainen työmaa on erilainen.

Juuri työn alla olleessa keittiökalusteiden asennuksessa on hyvä esimerkki muuttuvista tilanteista. Kalusteiden sovitustöiden jälkeen lv-nousut jouduttiin tekemään suunniteltua korkeammiksi, mikä muutti alakoteloitten korkeutta.

– Ratkaisu on keksittävä nopeasti.

Köökarinkujalla Kosonen on tehnyt myös yleistilojen mattotöitä ja paikkauksia. Monipuolisten töiden kääntöpuoli on se, että työkaluja on melkoinen arsenaali.

– Omista työkaluista saa korvauksen. Tykkään käyttää omia työkaluja, sillä niillä on totuttu tekemään. Kun lainaa toisen ruuviväännintä, erimerkinen kone ei tunnu istuvan käteen.

Lähes kaikki tekevät kaikkea

Lähes kaikki remonttiyksikön työntekijät muutamaa maalaria lukuun ottamatta tekevät työkohteiden kaikki työvaiheet.

– Esimerkiksi kylpyhuoneen tehnyt laattamies ottaa usein hoitaakseen

asunnon muut työt, kuten laminaattilattiat ja listoitukset.

Remontin keskeltä löytyy välillä asukkaitakin, mikä ei Kososta haittaa. Sosiaaliset taidot pitää olla kunnossa, vaikka palaute on voittopuolisesti positiivista.

– Asiakaspalvelu pitää olla hanskassa.

Kaupunkialueella työmaatontit ovat usein ahtaita ja parkkipaikat kaukana. Laajasalossa on mukavasti tilaa. Työmaan tavarat mahtuvat kerrostalon pihamaalle ja kadun varteen mahtuu pysäköimään koko päiväksi. Sosiaalililat on tehty kerrostalon yleisiin tiloihin.

– Keskustan työmaat ovat hankalia autoilun kannalta.

Köökarinkujan työmaa on sopivan lähellä kotia.

– Asun Jollaksessa, työmatkaa tulee 4 kilometriä. Eniten aikaa vieviä projekteja ovat työmatkat Espooseen. Menetkö Helsingin keskustan läpi vai kehäteitä pitkin. Jos lähtee tavallista myöhempään töistä, joudut seisomaan ruuhkassa.

Kososella ei ole tulevalta tes-kierokselta muita erityisempiä toiveita kuin asialliset palkankorotukset. Työporukassa on puhuttu siitä, että nykyistä pekkaspäivien prosenttiperusteista maksatusta olisi korjattava. Lehdolla palattaisiin mielellään vanhaan käytäntöön eli pekkaspäivien ja arkipyhien maksamiseen silloin, kun vapaapäivä pidetään. Arkipyhät pienentävät tilipussia etenkin vuodenvaihteessa.

– Monia harmittaa se, että pekkaspäivä on nyt tavallaan palkaton päivä.

Pekaspäivien maksatus voisi toimia vanhaan malliin vakiintuneissa rakennusyrityksissä. ¶

Droonit

lisäävät turvallisuutta ja helpottavat korjausrakentamista

Droonit eli miehittämättömät ilma-alukset ovat tulleet myös rakennuslalle jäädäkseen. Mutta mitä droonit oikeastaan tekevät?

PROFESSORI Eija Honkavaara Maanmittauslaitokselta on tutkinut 1990-luvulta ilmakuvauksen eri sovellusmahdollisuuksia ja fotogrammetriaa.

– Se on stereoskooppista näkemistä kameran avulla eli samanlaista kuin ihmissilmä tekee. Kohteesta saadaan kaksi kuvaa ja aivoissa se tulkitaan yhdeksi kolmiulotteiseksi kuvaksi. Droonien työn tuloksena on sarja valokuvia, joista voidaan analysoida erilaisia asioita.

Virtuaali-työmaa

Rakennuksesta voidaan laatia ilmakuvauksella 3D-malli, jossa kohde näkyy kolmiulotteisena. Mallin avulla työmaan suunnittelu helpottuu, samoin kuin töiden etenemisen seuraaminen.

Uusimmista rakennuksista on yleensä jo olemassa tietomalli, eli Building information model, mutta vanhoista harvemmin.

– Jos tietomalli saadaan käyttöön korjausrakentamisen yhteydessä, se voidaan yhdistää uuteen malliin ja käyttää korjaustyön apuna.

Tarkoilla sensoreilla kuvien tarkuus eli erotuskyky voi olla millien luokkaa. Sensori on suomeksi kohdetta mittaava havainnointilaitte, kuten kamera. Usein tavalliseen kameraan

on vielä yhdistetty jokin muu sensori, jolloin saadaan tarkempaa tietoa.

– Tarkimmat sensorit ovat hyperspektrikameroita, joilla spektrialue saadaan pilkottua pieniin osiin. Koska eri materiaalit heijastavat ja imevät valoa eri tavoin, hyperspektrikuvalla voidaan tunnistaa eri materiaaleja ja saada tietoa pintojen kunnosta.

Kuvat voivat olla monenlaisia tavallisista värikuvista lämpökuviin, videoihin ja näiden yhdistelmiin. Nykyään lämpökamerassa värikameran kuva yhdistetään lämpökuvaan, jolloin voidaan helposti paikantaa rakennuksen lämpövuodot.

Korjaukset ajoissa

Droonit räjäyttivät ilmakuvauksen sovellusmahdollisuudet.

– Alue on kasvava. Koko ajan keksitään uusia tapoja hyödyntää drooneja. Rakennuslalla niitä käytetään usein kattojen ja julkisivujen tarkistamiseen. Kuvista voidaan nähdä rakenteelliset poikkeamat, tai muut viat kuten halkeamat. Jos ilmakuvauksia tekee säännöllisesti, kerran tai pari vuodessa, voi myös havaita ongelmat ajoissa, Honkavaara sanoo.

Pienillä ilma-aluksilla voidaan lentää myös sisätiloissa, esimerkiksi halleissa. Rajoituksena on tietysti se,

Droonit kantavat erilaisia sensoreita eli havaintolaitteita, kuten tavallisia kameroita. Niiden kennot ovat kehittyneet yhä suuremmiksi ja tarkemmiksi.

Drooni lähdössä tarkastamaan Tapiolan Lukion kattoa Espoon kaupungin ja Maanmittauslaitoksen BuildingCare-haasteessa syksyn 2019 DroneTournamentissa.

että vain pinnassa oleva näkyy kuvissa: maan alla tai rakenteiden ja kasvillisuuden sisällä olevat viat eivät paljastu ilmakuvauksella.

Itse droonin lisäksi tarvitaan ohjain, jota käyttää asiaan perehtynyt henkilö.

– Lennättämisessä edellytetään aina erityistä huolellisuutta, ja ensikesästä lähtien droonien lennättäjien täytyy läpäistä koe.

Taustalla on riski siitä, että ilma-alus voi pudota. Tämän hetken sääntöjen mukaan tiheään asutuilla alueilla voi lentää alle kolme kiloa painavalla droonilla, kunhan ohjaaja huolehtii turvallisuudesta. Painavammilla drooneilla tarvitaan toimintakuvaus, -ohjeistus ja riskiarvio.

Enemmän etuja

– Mielestäni droonien käyttö korjausrakentamisessa tuo enemmän hyötyjä kuin riskejä. Kun katto kuvataan droonilla, ei sinne tarvita ihmistä kävelemään, ja näin turvallisuus paranee. Havainnointi on nopeaa ja tehokasta ja rakennuksen kunnosta saadaan ajantasaista tietoa, Honkavaara sanoo.

Droonin käyttö on myös halvempaa kuin vaikkapa nosturin käyttö.

– Ilmakuvauksen kautta saadun tiedon analysointiin tarvitaan ohjelmisto, joita on halvoista kalliisiin. Joka tapauksessa oleellista on kuvien analysointi, eli pitää myös ymmärtää, mitä kohteissa on nähtävissä.

Droonikaluston voi saada jo tuhannella eurolla, mutta toisaalta hyvä ohjelmisto voi maksaa 3 000 euroa.

Honkavaaran mukaan tulevaisuudessa droonit voidaan myös valjastaa pieniin operaatioihin pelkän tarkkailun lisäksi, kuten huoltotöihin, esimerkiksi räystäiden puhdistukseen.

– Droonien autonomisuuden kehittäminen on myös käynnissä, eli tulevaisuudessa ilma-alukset voidaan ohjelmoida lentämään itsenäisesti, ja käymään itsenäisesti latauksessa. Jonkin asteisen oppivan tekoälyn käyttö drooneissa tulee käytäntöön viiden vuoden sisällä. ¶

Lisätietoja: www.droneinfo.fi

**Onko vyötärönympärys kasvanut ja kunto rapistunut?
Syöminen vähän mitä sattuu ja nukkuminen retuperällä?
Eikö puhtia riitä enää työpäivän jälkeen?**

Hae nyt mukaan tuetuille **Pysyvään muutokseen -kurseille**. Työikäisille suunnatulla kolmiosaisella (3+2+2 vrk) kursilla löydät toimivat työkalut omasta hyvinvoinnistasi huolehtimiseen ja elämäntapojen muutokseen.

Omadastuu: 75 € + 50 € + 50 € (työttömät -50 %)

Lue lisää ja hae mukaan osoitteesta pht.fi

Tuomio sanallisesta seksuaalisesta häirinnästä

Turun hovioikeus on 25.11.2019 tuomiossa arvioinut, onko työnantajan edustajan (V) alaiseensa kohdistama menettely seksuaalista häirintää ja täyttääkö se työturvallisuusrikoksen ja työsyrynnän tunnusmerkistön. Tuomio on ensimmäinen hovioikeustason ratkaisu, jossa on arvioitu sanallista seksuaalista häirintää.

ASIASSA on kyse siitä, täyttivätkö V:n esittämät ehdotukset sekä kommentit seksuaalisen häirinnän määritelmän ja myös, onko V syyllistynyt työturvallisuusrikokseen aiheuttamalla työturvallisuusmääräysten vastaisen epäkohdan ja laiminlyömällä velvollisuutensa häirinnän poistamiseksi, sekä työsyryntään asettamalla alaisensa epäedulliseen asemaan tämän sukupuolen perusteella ilman painavaa, hyväksyttävää syytä. V on lähettänyt työntekijälle viestejä, joissa hän on kertonut rakastavansa ja ikävöivänsä tätä. V on myös ehdottanut kahdenkeskeistä tapaamista viikonloppuna. Kahdenkeskeisissä keskusteluissa V oli kehunut työntekijän ulkonäköä ja kertonut haluavansa suudella tätä.

Tasa-arvolaissa seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Häirintää ja ahdistelua ovat mm. sukupuolisesti vihjailevat toistuvat eleet tai ilmeet, härskit puheet sekä mm. toistuvat vartaloa ja pukeutumista tai yksityiselämää koskevat

huomautukset tai kysymykset, seksuaalisesti värittyneet viestit, fyysinen koskettelu ja sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset.

Hovioikeus totesi V:n menettelyn täyttävän seksuaalisen häirinnän määritelmän. Lähetetyt viestit ja työpaikalla kahden kesken käydyt keskustelut ovat olleet sisällöltään epäasiallisia ja seksuaalissävytteisiä. V:n on täytynyt ymmärtää, että työhön täysin liittymättömien viestien lähettäminen sekä esitetyt ehdotukset eivät ole olleet esimiehelle sopivaa käytöstä. Kyseinen käytös on ollut selkeästi ja V:n tietien ei-toivottua. V tuomittiin

sakkorangaistukseen työturvallisuusrikoksesta sekä työsyrynnästä.

Annettu tuomio helpottaa jatkossa etenkin Aviaa vastaavien tapausten arvioimisessa, sillä tuomiossa perusteltiin laajalti seksuaalisena häirintänä pidettävää menettelyä. Tuomio on linjassa KKO:n ratkaisun 2010:1 kanssa, jossa esimies tuomittiin työturvallisuusrikoksesta, työsyrynnästä sekä seksuaalisesta hyväksikäytöstä, kun hän oli työssä lähennellyt ja kosketellut useaa työntekijää.

Rakennusliiton oikeusosasto avusti työntekijää hovioikeuden tuomion kohteena olevassa asiassa.

Vuokra-asuntojen korkotukilainojen korkotukea jatketaan

PÄÄMINISTERI Sanna Marinin (sd.) hallitus pitää vuokra-asuntojen rakentamiseen ja perusparantamiseen myönnettävien pitkien korkotukilainojen omavastuukoron 1,7 prosentissa vuoden 2023 loppuun.

Ilman nyt tehtyä päätöstä vuonna 2016 aloitettu omavastuukoron alennus olisi päättynyt vuoden 2019 loppuun, jolloin laina-

nansajaan maksettavaksi jäävä osuus lainan korosta olisi noussut 2,5 prosenttiin.

Alennetulla koron perusomavastuulla halutaan lisätä valtion tukemien kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotantoa. Asuntotuotantoa halutaan edistää etenkin suurissa kasvukeskuksissa.

Muutos koskee uusia korkotukilainoja. Muita lainan ehtoja ei muuteta. Valtion tukemaan asuntotuotantoon osoitettava korkotukilainoituksen hyväksymisvaltuus päätetään vuosittain valtion talousarvion yhteydessä. ¶

Asuntotuotantoa halutaan edistää etenkin suurissa kasvukeskuksissa.

54

Rakennusliiton edunvalvontaosaston myöntämien oikeusapujen määrä vuonna 2019.

Liitossa vähintään kuusi (6) kuukautta ollut ja jäsenmaksuvelvoitteensa vähintään kuuden kuukauden ajalta ennen saatavan tai riidan syntymistä täyttänyt osaston jäsen voi saada liitolta oikeusavustusta oikeudenkäynnissä, joka on aiheutunut hänen toiminnastaan edustaessaan liittoa, osastoa tai aluejärjestöä työehtosopimus- tai työlainsäädännön piirin kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, jotka ovat johtuneet työsopimussuhteesta edellyttäen, että hänellä on oikeusavun pyytämisen aikaan jäsenyys sääntöjen mukaisessa kunnossa.

Sisäilmaongelmien tutkimukseen rahoitusta

Kosteus- ja homevaurioiden tutkimiseen saa avustusta.

SISÄILMAONGELMAISTEN asuinrakennusten kuntotutkimuksista ja perusparannusten suunnittelusta syntyviin kustannuksiin voi hakea nyt avustusta. Avustusta voi saada enintään 50 prosenttia kuntotutkimusten ja perusparannusten suunnittelun kustannuksista.

Avustus ei kata korjauksia. Avustus myönnetään rakennuksen omistajalle. Avustusta voi saada sellaisen asunnon tai asuinrakennuksen perusparannuksen suunnitteluun, jossa on havaittu kosteus- ja homevaurio tai sisäilmaongelma.

Avustuksen myöntää Asumisen rahoitus ja kehittämiskeskus ARA. ¶

Rakennusliiton pohjoisen toiminta-alueen jäsenhankintakilpailu 1.1.-30.6.2020

Eniten jäseniä hankkineet palkitaan!

Tarkemmat ohjeet: jasenhankinta.rakennusliitto.net

 Rakennusliitto

AirRacer

Sievi

Elina Pylkkänen,
johtaja,
Palkansaajien
tutkimuslaitos

Uuden vuosikymmenen lupauksia

VUODEN vaihtuessa on tapana tehdä uudenvuoden lupauksia. Jostain syystä lupaukset keskittyvät aika itsekäästi kunkin omiin intresseihin ja omaan hyvinvointiin. Lupaukset toimivat ryhtiliikkeenä omassa elämässä. Miksei tällaisia egoistisia uudenvuodenlupauksia kielletä tässä maailman ajassa? Olisihan se kaikkien kannalta parasta, että hyvinvointia lisäämään tähtäävät lupaukset tekemisistä ja tekemättä jättämisistä kohdistuisivat laajemman yhteisön hyväksi, eikä vain lyhytnäköisesti ja kapeasti itselle.

ON VARMAAN paljon yhteisiä asioita, joita yhtä ponnekaalla päättäväisyydellä ja tahdonvoimalla voidaan kollektiivisesti parantaa ja hyöty olisi moninkertainen kaikkine oheisvaikutuksineen. Pitää vain osata suunnata tavoitteet yhteistä hyvää tuottavaan toimintaan ja ehkä jopa koordinoida tekoja. Toiminnan kohteita on kyllä helppo löytää.

TÄLLE vuosikymmenelle kohdistuvat suuret odotukset globaaleista politiikkatoimista ilmastonmuutoksen jarruttamiseksi sekä toiveet kaupallisista innovaatioista ilmastonmuutokseen sopeutumisen keinoista. Kaikki meistä odottavat, että se aktiivinen toimija on joku muu eli poliitikko tai päättäjät, joka säättää lakeja ja määräyksiä toimintamme ohjaamiseksi tai yritys, joka teknologiainnovaatioilla ratkaisee ongelman lopulta kokonaan.

JUURI ilmastokysymyksessä itsekyyden voi kuitenkin helposti kääntää yhteiseksi hyväksi. Aivan kuten vapaan markkinatalouden oikeutusta perustellaan sillä, että oman edun tavoittelu edistää kaikkien markkinatoimijoiden etua. Yksilön jokainen ympäristö- ja ilmastoteko palvelee suurempaa päämäärää

hillitä ilmastonmuutosta. Jos teko tuottaa yksilölle vieläpä välitöntä hyötyä rahan säästön muodossa, on politiikka tai toiminta taatusti menestyksellistä. Ja näitä ihmisen kokoisia tekojahan on löydettävissä monia, tosin valtio on tarkoituksellisesti vahvistanut mekanismien toimivuutta.

KUTEN tiedetään, Suomen verojärjestelmä sisältää seläisiä veroja, joilla halutaan ohjata ihmisten kulutusta parempaan ja kestävämpään suuntaan. Näitä ovat valmisteverot, jotka määräytyvät tuotteen sisältämien haitallisten ainesosien määrien perusteella ja siten korottavat näiden hyödykkeiden hintaa. Valmisteveron päälle lasketaan lisäksi vielä arvonlisäverokin. Hinta nousee ja kulutus vähenee, koska kuluttajat ovat rationaalisia.

VALMISTEVEROILLA kerätään toki rahaa julkiselle taloudelle, mutta myös ohjataan kuluttajia vähentämään sellaisten tuotteiden kulutusta, joista on haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jos ohjaus toimii, verotulot vähenevät, mutta niin vähenevät julkiset menotkin, koska ympäristön- ja terveydentila paranevat. Jos taas ohjausvaikutus ei toimi, saa julkinen sektori enemmän verotuloja menojaan kattamiseksi.

VOIKO tämä olla näin helppoa? Kun vähentää omaa sähkön (sähkövero), polttoaineiden (energiavero) ja nautintoaineiden (tupakka- ja alkoholivero) kulutusta ja vieläpä tuottamansa yhdyskuntajätteen määrää (jätevero), hyöttyy siitä heti itse rahallisesti, mutta samalla hoidetaan myös yhteistä asiaa ja yhteistä hyvää! ¶

On paljon yhteisiä asioita, joita voidaan päättäväisyydellä ja tahdonvoimalla kollektiivisesti parantaa.

Suomalaisen vakuuttavat auton ja kodin, mutta MITEN ON HENGEN LAITA?

Monessa suomalaisperheessä lemmikkikissa tai auton tuulilasi on vakuutettu perheenjäseniä kattavammin. Henkivakuutuksen avulla voimme huolehtia läheisistämme, vaikka jotain äkillistä ja ikävää sattuisi.

Henki-Fennian myynti- ja asiakkuusjohtajan **Kari Wilenin** mukaan henkivakuutuksella on keskeinen rooli erityisesti ruuhkavuosien keskellä.

– Kun on ostettu asunto ja saatu perheenisäystä, turvaverkon merkitys korostuu. Henkivakuutuksen avulla huolehditaan taloudellisista riskeistä ja siitä, että kaikki järjestyy elämän ikävimmälläkin hetkellä.

Wilén kertoo, että meidän suomalaisten toimintaa vakuutusten hankinnassa ohjaa poikkeuksellinen ajattelutapa: materiaa vakuutetaan, mutta omasta kohtalostaan on vastuussa ihminen itse. Siitäkin huolimatta, että yksilöä voi kohdata esimerkiksi parantumaton sairaus.

– Vaikka joka kolmannella suomalaisella on jonkinlainen henkiturva, se voi olla usein vain yksi tapaturmavakuutuksen osa, joka korvaa tapaturma-kohtaisen kuoleman, muttei esimerkiksi sairauden aiheuttamaa menehtymistä.

Tulevaisuuden turva näkyy kulttuurisina eroina

Suomalainen yhteiskunta on rakennettu julkisten palveluiden varaan, ja ihmiset olettavat asioiden kääntyvän itsestään parhain päin silloinkin, kun läheinen menehtyy. Usko siihen, että suomalainen sosiaaliturva hoitaa asiat kuntoon,

on vahva. Mutta se ei valitettavasti ole näin. Lesken ja lasten perhe-eläke kattaa usein vain osittain perheen talouden sen hetken kustannuksista. Toisin on

esimerkiksi Euroopassa, missä ihmiset on kasvatettu lähtökohtaisesti huolehtimaan kaikesta itse.

– Vaikka kuvittelemme asioiden järjestyvän itsestään, on tärkeää pohtia tulevaisuutta siitä näkökulmasta, että jätämme läheisillemme mahdollisimman hyvät edellytykset jatkaa elämää, jos jotain sattuu. Perheen pärjääminen pitäisi olla jopa kunniakysymys, Wilén täsmentää. Ihmisten tulisi ajatella itsensä sijaan ympärillä olevia ihmisiä. Kun riskitekijöitä arvioidaan yhteisen pöydän ääressä läheisten kanssa, voivat monet etäisiltä tuntuvat aiheet muuttua elintärkeiksi.

– Kun juttelen asiakkaiden kanssa henkivakuutuksesta, moni näkee sen vain kulueränä. Kun keskustelun edetessä esiin nousee puoliso, lapset ja heidän tarpeensa, ajattelumalli muuttuu. Silloin moni ymmärtää, että oma henki on kultaakin kalliimpi – ja mikä arvo omien läheisten hyvinvoinnilla on. Asiat on hyvä hoitaa ajoissa kuntoon, koska huomenna kaikki voi olla toisin. ■

Nyt on hyvä mahdollisuus laittaa oma ja perheen taloudellinen turva kerralla kuntoon

Saat nyt Rakennusliiton jäsenenä **50% alennuksen** ensimmäisen vakuutuskauden maksusta ja tämän lisäksi **50% summankorotuksen** henkivakuutuskorvaukseesi. Pääset laskemaan oman turvasi tarpeen mobiilijäsenkortin jäsenedut -osiossa olevan linkin kautta tai suoraan osoitteessa **www.fennia.fi/henkivakuutus**. Syötä laskurin etukoodikenttään **Raksa50**, niin alennus kirjautuu vakuutuksen hintaan.

Liiton työnvälitys yhdistää duunit ja tekijät

Ensimmäiset työpaikat on täytetty Rakennusliiton työnvälityksen kautta.

Työtyväisiä miehiä työmaalla. Jani Lukkari (kopissa) sai asiallisen työpaikan Visentin Miika Tiihoselta.

KÄÄRTIPOLKU on puolittain poikki Helsingin Konalassa.

– Hei, milloin tämä tulee valmiiksi? Tämä kyntöpelto rikkoo ihmisten autot, pakoputkikin on hajonnut, vanhempi rouva kyselee harmistuneena.

– Tänään olisi asfaltointiporukan pitänyt tulla, mutta heitä ei ole nyt näkynyt. Ensin tähän pitää tehdä suojakerros, jonka päälle levitetään asfaltti, rakennusmies **Jani Lukkari** selvittää kärsivällisesti naapurityömaan tilanetta.

Suora yleisöpalautte vieraiden työmaiden ongelmista kuuluu kaupunkirakentamisen luontaisuuksiin. Lukkariilta hoituu palautteen vastaanotto luontaisella leppoisuudella.

Helsingin kaupungin Stara-yhtiön katukaivannon jatkeena on KBC Rakennus Oy:n työmaa, jossa tehdään työkaivantoa vesisululle ja viemäriputken vaihtoa varten.

Lukkari on ensimmäisiä Rakennusliiton uuden työnvälityspalvelun kautta työllistyneitä ammattilaisia. Lukkari oli haastatteluviikolla ollut maanantaista lähtien Konalan työmaalla. Sitä ennen siksakkia muun muassa Lautasaaren ja Jollaksen työmailla. Seuraava savottakohde oli Munkkiniemessä.

– Minulle tuli sähköpostiini linkki ja tieto työnvälityksen aukeamisesta. Tein profiilin seuraavana päivänä pekkasvapailla ollessani. Reilun viikon kuluttua minulle tuli kutsu työhaastatteluun, Lukkari kertoo.

Lukkari työskenteli ennen Visentin pestiä pakkaajana. Palkka maksettiin puusepänteollisuuden tessin mukaan ja muutenkin pakkaushommat alkoivat kyllästyttää Lukkaria. Etenkin kun seuraavassa työkohteessa olisi noudatettu kaupan alan tessiä, joka mahdollistaa myös nollatuntisopimukset.

– Tein työsopimuksen Visentin kanssa 27. syyskuuta. ensimmäinen työmaa alkoi 28. lokakuuta.

Lukkari on tehnyt rakennusalan töitä vuodesta 2004 lähtien. Nykyinen tilaajayritys KBC Rakennus Oy:n leivissä aika ei tule pitkäksi, sillä yrityksessä tehdään kaikenlaisia rakennustöitä alkaen aloitusmontasta viimeisten kattolistojen asennukseen asti.

Töitä voi hakea kännykän avulla

Lukkari mielestä netin ja kännykän kautta toimiva Rakennusliiton työnvälitys on helppokäyttöinen. Työnvälitykseen pääsee tietokoneelta eAsiainnin kautta ja älypuhelimella mobiilijäsenkortin avulla. Työnhakijaprofiiliin

Rakennusliiton työnvälitys

- Uusi maksuton jäsenetu.
- Helppokäyttöinen verkkopalvelu, jossa työnhakijat ja työpaikat kohtaavat.
- Vain liiton jäsenille ja rakennusalan yrityksille.
- Välitämme työpaikkoja, koulutussopimus- ja oppisopimuspaikkoja.
- Tee itsellesi työnhakuprofiili ja hae avoimia työpaikkoja. Profiili kannattaa asettaa avoimeksi, jolloin myös työnantajat voivat löytää sinut. Voit lisäksi tehdä paikkavahdin, joka ilmoittaa sinulle sopivista avoimista työpaikoista.
- Helppo käyttää myös mobiililaitteilla!

urapalvelut.rakennusliitto.fi

kannattaa perustietojen lisäksi kirjata aikaisempi työkokemus mahdollisimman kattavasti.

– En ole mikään mestari netti-asioissa, mutta tämä onnistui helposti.

Lukkariin työnantaja on rakennusalan vuokratyövoimaa välittävä Visentti Palvelut Oy. Yhtiön myyntijohtaja **Miika Tiihosen** mielestä Rakennusliiton työnvälitys toimii hyvin myös työnantajan kannalta. Visentillä on tällä hetkellä kova tarve uusista työntekijöistä jopa tammi-helmikuussa.

– Tällaiset työnvälityspalvelut ovat meille hyvin tervetulleita. Tämä on hyvää digitalisaation hyödyntämistä.

Työnantaja pystyy määrittelemään omat työntekijätarpeensa muun muassa ammatin, työsuhteen keston ja työssäkäyntialueen mukaan.

– Lähetämme palvelun kautta yhteydenotto pyynnön, kun sopiva työntekijä löytyy. Työntekijän hyväksynnän jälkeen syntyy työelämän mätsi, Tiihonen sanoo.

Visentti on työllistänyt palvelun kautta muitakin Rakennusliiton jäseniä. ¶

Rakennusliiton sopimusalojen kulukorvaukset 1.1.2020 alkaen

ASFALTTIALA

Päiväraha	43 €
Yöpymisraha	14 €/vrk

Matkakustannusten korvaus
henkilöauto 43 snt/km
Ateriakorvaus 10,75 €
Päivittäiset työmatkat julkisten kulkuvälineiden mukaan.

LATTIAN- PÄÄLLYSTYSALA

Päiväraha	43 €
-----------	------

Majoitus ja yöpymisraha
Majoituskorvaus 57 €/vrk ja yöpymisraha 14 €/vrk

Matkakorvaus julkisen liikenteen mukaan tai sovittaessa verohallinnon päätöksen mukaiset korvaukset:
henkilöauto 43 snt / km
perävaunu 7 snt / km
asuntovaunu 11 snt / km
koneet ja laitteet 3 snt / km
henkilöiden kuljetus 3 snt / km / hlö
Ateriakorvaus on 10,75 €

MAA- JA VESI- RAKENNUSALA

Päiväraha	43 €
Yöpymisraha	14 €
Ateriakorvaus	10,75 €
Kilometrikorvaus	43 snt
Lisähenkilömaksu	3 snt

Työehtosopimuksen mukaiset päivittäisten matkakustannusten korvaukset

yli 5 km	3,20 €
yli 10 km	4,35 €
yli 20 km	8,69 €
yli 30 km	11,58 €

yli 40 km	13,02 €
yli 50 km	17,37 €
yli 70 km	21,16 €
yli 90 km	24,58 €
yli 120 km	28,93 €

MAALAUSSALA

Päiväraha	43 €
-----------	------

Majoitus ja yöpymisraha
Majoituskorvaus on 57 €/vrk ja yöpymisraha on 14 €/vrk

Työehtosopimuksen mukaiset matkakorvaukset ovat 1.1.2020 lähtien

yli 5 km	1,94 €
yli 10 km	3,13 €
yli 20 km	5,63 €
yli 30 km	8,20 €
yli 40 km	10,10 €
yli 50 km	12,24 €
yli 60 km	16,08 €
yli 70 km	18,20 €
yli 80 km	20,68 €
yli 90 km	23,55 €
yli 100 km	26,40 €

Asunnon ja työmaan välinen etäisyys mitataan yleisen liikenteen käytössä olevaa lyhyintä reittiä myöten.

Verohallinnon päätöksen mukaisia verovapaita kilometrikorvauksia 2020 (erikseen sovittavat työajot ei TES-määräys)

henkilöauto	43 snt / km
perävaunu	7 snt / km
asuntovaunu	11 snt / km
koneet ja laitteet	3 snt / km
henkilöiden kuljetus	3 snt / km / hlö
Ateriakorvaus on	10,75 €

TALONRAKENNUSALA

Päiväraha	43 €
-----------	------

Majoitus ja yöpymisraha

Majoituskorvaus on 57 €/vrk ja yöpymisraha on 14 €/vrk.

Työehtosopimuksen mukaiset matkakorvaukset ovat 1.1.2020 lähtien

yli 5 km	1,94 €
yli 10 km	3,13 €
yli 20 km	5,63 €
yli 30 km	8,20 €
yli 40 km	10,10 €
yli 50 km	12,24 €
yli 60 km	16,08 €
yli 70 km	18,20 €
yli 80 km	20,68 €
yli 90 km	23,55 €
yli 100 km	26,40 €

Asunnon ja työmaan välinen etäisyys mitataan yleisen liikenteen käytössä olevaa lyhyintä reittiä myöten.

Verohallinnon päätöksen mukaisia verovapaita kilometrikorvauksia 2020 (erikseen sovittavat työajot ei TES-määräys)

henkilöauto	43 snt / km
perävaunu	7 snt / km
asuntovaunu	11 snt / km
koneet ja laitteet	3 snt / km
henkilöiden kuljetus	3 snt / km / hlö

RAKENNUSTUOTE- TEOLLISUUS

Kotimaan päiväraha	43 €
Osapäiväraha vajaavuorokaudelta, joka käsittää vähintään 6, mutta enintään 10 tuntia	20 €
Yöpymisraha	14 €
Ateriakorvaus	10,75 €

Kilometrikorvaukset

korvaus oman auton käytöstä	43 snt/km
moottoripyörä	32 snt/km
mopo	17 snt/km

Kilometrikorvausta korotetaan 3 snt kilo- metrilta kunkin sellaisen mukana seuraavan henkilön osalta, jonka kuljetus kuuluu työnantajalle.

Kilometrikorvausta korotetaan 3 snt kilometrilta, jos autossa kuljetettavien koneiden tai laitteiden paino ylittää 80 kiloa tai jos niiden koko on suuri.

TALOTEKNIikka-ALA

Päiväraha	43 €
Osapäiväraha	20 €
Ateriakorvaus	10,75 €
Päivittäiset matkat julkisten kulkuneuvojen mukaan, jollei muuta ole sovittu.	

Kilometrikorvaus 43 snt/km

VEDENERISTYSALA

Päiväraha	43 €
Yöpymisraha	14 €/vrk
Majoituskorvaus	57 €

Matkakustannusten korvaus

henkilöauto	43 snt/km
-------------	-----------

Yrityksessä sovitusta 0-pisteestä lukien 4 km:n etäisyyden ulkopuolelta laskettu maksu julkista kulkuvälinettä käyttäen menon ja paluun osalta. Sitä vastaava korvaus maksetaan kaikille työntekijöille riippumatta heidän asuinpaikastaan.

Ateriakorvaus	10,75 €
---------------	---------

Päivittäiset työmatkat julkisten kulkuvälineiden mukaan.

Kostnadsersättningarna för Byggnadsförbundets avtalsbranscher från 1.1.2020

ASFALTBRANSCHEN

Dagtraktamente 43 €
Övernattningsspeng 14 €/dygn

Ersättning för resekostnader
personbil 43 cent/km
måltidsersättning 10,75 €
Dagliga arbetsresor enligt kollektivtrafiken.

GOLVLÄGGNINGSBRANSCHEN

Dagtraktamente 43 €

Logi och övernattningsspeng
Måltidsersättning 57 €/dygn
och övernattningsspeng 14 €/dygn

Reseersättning enligt kollektivtrafiken eller ersättning med tillämpning av skatteförvaltningens beslut:

personbil 43 cent/km
släpvagn 7 cent/km
husvagn 11 cent/km
maskiner och apparater 3 cent/km
person-transport/person 3 cent/km
måltidsersättning 10,75 €

JORD- OCH VATTENBYGGNADSRANSCHEN

Dagtraktamente 43 €
Övernattningsspeng 14 €
Måltidsersättning 10,75 €
Kilometerersättning 43 cent
Avgift för extra person 3 cent

De kollektivavtalsenliga ersättningarna för dagliga resekostnader

över 5 km 3,20 €
över 10 km 4,35 €
över 20 km 8,69 €
över 30 km 11,58 €
över 40 km 13,02 €
över 50 km 17,37 €

över 70 km 21,16 €
över 90 km 24,58 €
över 120 km 28,93 €

MÅLARBRANSCHEN

Dagtraktamente
Dagtraktamente 43 €

Logi och övernattningsspeng
Logiersättning 57 €/dygn
och övernattningsspeng 14 €/dygn.

Kollektivavtalsenliga reseersättningar från 1.1.2020

över 5 km 1,94 €
över 10 km 3,13 €
över 20 km 5,63 €
över 30 km 8,20 €
över 40 km 10,10 €
över 50 km 2,24 €
över 60 km 16,08 €
över 70 km 18,20 €
över 80 km 20,68 €
över 90 km 23,55 €
över 100 km 26,40 €

Avståndet mellan bostaden och bygget mäts enligt de ruttor kollektivtrafiken använder.

Skattefria reseersättningar enligt skatteförvaltningens beslut 2020 (arbetskörningar som avtalas separat ingen avtalsbestämmelse)

personbil 43 cent/km
släpvagn 7 cent/km
husvagn 11 cent/km
maskiner och apparater 3 cent/km
persontransport 3 cent/km/person
måltidsersättning 10,75 €

HUSBYGGNADSRANSCHEN

Dagtraktamente
Dagtraktamente 43 €

Logi och övernattningsspeng
Logi 57 €/dygn och övernattningsspeng 14 €/dygn.

De kollektivavtalsenliga reseersättningarna från 1.1.2020

över 5 km 1,94 €
över 10 km 3,13 €
över 20 km 5,63 €
över 30 km 8,20 €
över 40 km 10,10 €
över 50 km 12,24 €
över 60 km 6,08 €
över 70 km 18,20 €
över 80 km 20,68 €
över 90 km 23,55 €
över 100 km 26,40 €

Avståndet mellan bostaden och bygget mäts enligt de ruttor kollektivtrafiken använder.

Skattefria reseersättningar enligt skatteförvaltningens beslut 2020 (arbetskörningar som avtalas separat ingen avtalsbestämmelse)

personbil 43 cent/km
släpvagn 7 cent/km
husvagn 11 cent/km
maskiner och apparater 3 cent/km
persontransport 3 cent/km/person

BYGGNADSPRODUKTINDUSTRI

Inhemskt dagtraktamente 43 €
Deldagtraktamente för ofullbordat dygn på minst 6, men högst 10 timmar 20 €
Övernattningsspeng 14 €
Måltidsersättning 10,75 €

Kilometerersättningar
Ersättning för användning av egen bil 43 cent/km
motorcykel 32 cent/km
moped 17 cent/km

Kilometerersättningen höjs med 3 cent per kilometer för varje sådan medresenär, vars transport hör till arbetsgivaren.

Kilometerersättningen höjs med 2 cent per kilometer om de maskiner eller apparater som transporteras i bilen väger över 80 kilo eller är skrymmande.

HUSTEKNIKBRANSCHEN

Dagtraktamente 43 €
Deldagtraktamente 20 €
Måltidsersättning 10,75 €
Dagliga resor enligt kollektivtrafiken, om inget annat avtalats.

Kilometerersättning 43 cent/km

VATTENISOLERINGSBRANSCHEN

Dagtraktamente 43 €
Övernattningsspeng 14 €/vrk
Ersättning för logi 57 €

Ersättning för resekostnader
personbil 43 cent/km

Den från 4 km:s avstånd från den i företaget avtalade O-punkten beräknade avgiften för användning av kollektivtrafik för tur och retur. En ersättning som motsvarar den betalas till alla arbetstagare oberoende av bostadsort.

Måltidsersättning 10,75 €

Dagliga arbetsresor enligt kollektivtrafiken.

Kun nauru voittaa

Aurora Vasama on yli viisikymppisenä opettajana, sateenkaariperheen vanhempana ja naisena jotain melko uutta suomalaisilla stand up -areenoilla.

Aurora Vasama voitti Vuoden Stand up tulokas -kisan ensimmäisenä naisena sitten vuoden 2002, jolloin voittaja oli Krisse Salminen.

MÄ AION KERTOA teille sateenkaariperheestäni. En aluksi keikoilla tehnyt sitä, koska ajattelin, että näiden juttujen pitäisi olla jotenkin hauskoja.

Salillinen länsisuomalaista yleisöä hörähtää vaimeasti. Sitten on hiljaista. Valokeilassa seisova **Aurora Vasama** katselee hämärästä katsovia kasvoja rauhallisena. Hän on odottanutkin melko mietoa reaktiota. Miksi hän silti toistaa aloitusrepliikkiään stand up -lavoilla?

– Koska se on itse asiassa tärkeä hetki. Ensimmäistä juttua seuraava hiljaisuus tarkoittaa myös, että ihmiset havahtuvat. He kumartuvat vähän eteenpäin ja kuuntelevat tarkemmin, Vasama sanoo.

Vasama on 52-vuotias opettaja, joka on naimisissa naisen kanssa, ja perheeseen kuuluu kaksi aikuistuvaa poikaa. Hän on myös Vuoden 2019 Stand up tulokas -kilpailun voittaja.

Suomen Stand Up Club on järjestänyt kilpailua 2000-luvun alusta lähtien. Alkuvuosina **Krisse Salminen** voitti kerran. Sen jälkeen kilpailun voitti putkeen 16 miestä. Kahden viime vuoden ajan voittaja on ollut nainen.

– Olen ensimmäinen yli nelikymppinen, Vasama toteaa.

Naisten tekemän stand upin historia ja tekijälistat ovat lyhyet. Uranuurta ja lienee **Anitta Ahonen**, jota seurasivat muun muassa **Heli Sutela**, **Pirjo Heikkinen** ja Salminen. Vasaman arvion mukaan suomalaisia stand-up -lavoja kiertää viitisenkymmentä naista. Muutaman vuoden toiminut viiden naiskoomikon perustama *All Female Panel* on kiistatta ollut merkittävä naisten esiin nostaja. Nyt muutaman vuoden komiikkaa tehnyt Vasamakin on vierailut *All Female Panelin* illoissa useamman kerran.

– Stand up -kursseille osallistuu yhä enemmän naisia, joten heitä myös nou-

see lavoille koko ajan lisää. Se on itseään ruokkiva ilmiö. Naiskoomikkojen vähäistä määrää on hiljalleen lakattu selittämästä sillä, että naiset eivät ole yhtä hauskoja kuin miehet.

Netistä videoita klikkailemalla kyllä löytää naisnaurattajia. Karkealla otannalla näyttäisi, että näiden joukossa on ainakin kolmekymppisiä sinkkuja.

Vasaman aiheet taas ovat keski-ikäisen naisen elämä positiivisessa hengessä, sateenkaariperheen arki ja opettajan työn tilanteet. Päivisin maahanmuuttajille suomen kieltä opettava Vasama puhuu lavalla opettajien ja opiskelijoiden kohtaamisista ja niissä tapahtuvista väärinkäsityksistä.

Päivätyönsä puolesta Vasama kiertää toisinaan työpaikoilla puhumassa monikulttuurisuudesta.

– Kävin vähän aikaa sitten yhden yrityksen seminaarissa puhumassa. Sen jälkeen joku siellä tuli sanomaan, että

hei, sun kannattaisi varmaan kokeilla stand upia.

Vasaman mielestä stand up opettaa elämään nolouden kanssa. Häpeään ei kuole.

– Mutta kyllä jännitti mennä ensimmäisen kerran oman kuplan ulkopuolelle jonnekin Lappeenrantaan tai Mikkeliin juttelemaan meidän perheestä.

Vasamaa motivoi halu löytää yleisönsä kanssa ”yhteinen katse”. Hän haluaa vähemmistön edustajana antaa luvan nauraa vähemmistö-jutuille. Sen jälkeen ihmiset ovat valmiita nauramaan myös itselleen.

– Haluan naurun kautta voittaa ihmiset puolelleni. Voimme katsoa minua, perhettäni tai maailmaa ja siinä hetkessä yhdessä

nessä nähdä jonkun asian huvittavuus.

Länsisuomalainen yleisökin katsoi ja näki. Salissa räjähtää ilmoille vapautunut naurunremakka, kun Vasama kertoo lopuksi, että perheen lapset ovat kysyneet, miksi muiden lasten perheissä on vain yksi isä ja yksi äiti.

Mitä vanhemmat ovat vastanneet, sitä on mentävä keikalle kuulemaan. ¶

Yksin ollen jokainen on heikko avuton, vaan Unionissa voimaa on!

PALEFACE & LAULAVA UNIONI: TIE VAPAUTEEN. TJT-MUSIIKKI KY FINALMIX RECORDS

TÄMÄ LAULAVA UNIONI sai alkunsa vuonna 2017, kun **Tipi Tuovinen** ehdotti **Palefacena** tunnetulle **Karri Miettiselle** sadan vuoden taikaisten Amerikan-suomalaisiin IWW-lauluihin keskittyvän yhtyeen perustamista. Kun puhutaan IWW:n laulusta, ollaan protestilaulun ja folkin alkulähteillä. Musiikki oli niin oleellista järjestön toiminnassa, että sitä kutsuttiin nimellä The Singing Union. Siitä tulee myös yhtyeen nimi.

Kupletin juoni paljastuu sanoitusten osalta jo ensimmäisessä kappaleessa *Unionissa on voima*, jossa lauletaan liittoon kuulumisen tärkeydestä. Sama jatkuu seuraavassa *Solidaarisuutta aina* -kappaleessa. ”Yk-

sin ollen jokainen on heikko avuton, vaan Unionissa voimaa on...”, laulaa Paleface, eikä asia ole vanhentunut yhtään. Tämän levyn jos minä soisikin löytyvän jokaisen liittoon kuuluvan levyhyllystä.

Levy on hyvin tehty ja hyvällä maulla. Stemmalaulut toimivat loistavasti ja soitot on soitettu oikeilla soittimilla vivahteikkaasti, jota jaksaa kuunnella monta kertaa uudelleen. Kuunnelkaapa vaikka kappaleen *Maailman proletaarit nouskaa*, jonka lyömäsoitinosuuksia (**Anssi Nykänen**) on ilo kuunnella. Näistä osakiitos menee salolaiselle äänittäjälle **Kari Laakso**lle, joka on tunnettu tarkkuudestaan. Kuorolaulujen sovituksista vastaa **Ossi Peura**, joka myös soittaa charangoa. Perustaja **Tipi Tuovinen** soittaa itse kontrabassoa, ja hanuristina toimii **Harri Kuusijärvi**.

Ja lopuksi levyn helmi: Se on yllättäen **Hiskias Mötön**, eli taiteilijanimellä **Hiski Salomaa** ”*Lännen lokari*”. Versio ei ole ihan tavanomainen. Yleensä tämä vedetään aika reteesti, mutta Laulava unioni tekee tästä tunnelmallisen version, minun mielestäni parhaan. ¶

JYRI VASAMAA

Trollien herättämiä tunteita

JESSIKKA ARO: PUTININ TROLLIT. TOSITARINOITA VENÄJÄN INFOSODAN RINTAMILTA. JOHNNY KNIGA 2019

INTERNETIN häiriköinnistä ja sen ammattimaisuudesta kertova *Putinin trollit* nostattaa myötäähäpeää, kiitollisuutta, vihaa ja taisteluintoa.

Jessikka Aro ryhtyi Ylen toimittajana perehtymään internetin häiriköintiin ja sen johdonmukaiseen rakentamiseen. Tutkimustyönsä antina hän kuvaa kokonaisuuden, jossa järjestelmällinen henkilöiden häiriköinti on työtä venäläisen eliitin varallisuuden turvaamiseksi.

Häiriköinnin kohteeksi joutuu liike-elämän toimijoita, poliitikkoja, tutkijoita ja aktivisteja. Henkilöitä vedetään vihapostin, kampanjoiden, manipuloitujen kuvien ja videoiden avulla lokaan. Heidä uhkaillaan ja heidät häpäistään.

Aron tyyli on rauhallinen ja pikkutarkka. Toisissa luvuissa hän kuvaa trollauksen kohteeksi joutumista ja tutkimustyötään henkilökohtaisesti. Muissa luvuissa esitellään muiden tarinoita ja kokonaisuuksia. Näistä muo-

dostuu kokonaiskuva, joka on todella ruma.

Palkkansa trollauksesta saavien henkilöiden lisäksi trolliarmeijoihin houkuttelee sosiaalisen median ryhmissä. Yhteiskunnallisesta asemastaan epävarmat ja katkerat ovat erityisen otollista maaperää vihapuhumiselle.

Taisteluinto kuitenkin nousee kirjaa lukiessa. Kiitollisuus sananvapauden, ihmisoikeuksien ja rauhan puolesta itsensä likoon laittavia liike-elämän toimijoita, poliitikkoja, tutkijoita ja aktivisteja kohtaan on valtava. ¶

INARI JUNTUMAA

Timo Kuvaja,
maalari

Työ elämää, vai elämä työtä varten?

RAKENNUSALALLA on totuttu siihen, että työt alkavat seitsemältä ja loppuvat puoli neljältä, eikä työasioita sen jälkeen ajatella. Täällä pääkaupunkiseudulla edellisen, juuri päättyneen vuoden aikana tuntuivat yli- ja viikonlopputyöt olleen enemmän sääntö kuin poikkeus. Jokin on työmaiden suunnittelussa mennyt pahemmin vikaan, kun kuukausia ennen luovutuspäivää aletaan säännönmukaisesti tehdä viikonloppuja ja pitkää päivää.

MONESTI ihmiset ovat aika lopussa. Väsynyt ja yli-kuormittunut työntekijä ei edistä työmaan valmistumista, ei ajallisesti eikä laadullisesti. Rahallisesti koko viikonlopun ylityöt ovat vielä kannattavia ja monet haluavatkin niitä tehdä, sääntöä niistä ei kuitenkaan pitäisi muodostua.

ALALLEMME on pikkuhiljaa hiipinyt myös palkatonta ylityötä erilaisten netissä vapaa-ajalla tehtävien suoritteiden muodossa. Muutamakin rakennusliike on keksinyt työaikaa säästääkseen, että nettiperehdytyksen tulee olla tehtynä työmaalle tultaessa. Edellisellä työmaalla ei välttämättä ole tietokonetta käytössä, puhelinsovelluksilla homma ei toimi ja aliurakoitsijan työnjohtoa asian järjestäminen ei ehkä hirveästi kiinnosta, joten työntekijän oletetaan käyttävän vapaa-aikaansa, että pääsisi seuraavana päivänä töihin.

SAMALLAHAN voi tietysti hoitaa muitakin työasioita; tehdä sähköisen tunti-ilmoituksen, laittaa loma-anomuksen, pekkaset, tilata vaikka työvaatteet. Milleniaalisukupolvelle tämä tuntuu olevan ihan ok. Edelliset sukupolvet ovat toimeentulonsa uhallä tehneet töitä sen eteen, että työelämän pelisäännöt ovat reilut ja ennen kaikkea yhdessä sovitut. Näinä päivinä tuntuu, ettei työntekijältä paljon kysytä. ¶

Ihana, kamala sipuli

Sipuli on monikäyttöisimpiä ja edullisimpia raaka-aineitamme – ja mikä parasta, saatavilla kaupasta kuin kaupasta. Moni vieroksuu silti sipulia sen ärhäkän maun vuoksi.

RAA'ALLA sipulillakin on faninsa, ja esimerkiksi kreikkalaista salaattia tai sienisalaattia on vaikea ajatella ilman sitä. Mutta suurin osa meistä kypsentää sipulinsa, sillä kypsennettäessä sen rikkiyhdisteet pehmenevät ja maku muuttuu makeahkoksi.

TEKSTI JA KUVAT:
SANNA PÖYRY

Helppo käsitellä ja kypsentää

Aloitin miltei aina ruoanlaiton sipulin pilkkomisesta – teinpä sitten lihamureketta, risottoa, pastakastiketta, kanapataa tai kasviswokkia. Maksapihveihin ja hampurilaisiin sopivat reilut sipulirenkaat, moniin muihin ruokiin sipuli hienonnetaan. Hienontaminen käy nopeasti, kun halkaiset sipulin kahtia ja teet ensin molempiin puolikkaisiin viillot pysty- ja vaakasuunnassa.

Jos sipulia pilkkoessa silmiä kirvelee niin ettei näe leikata, voit välttää pahimman laittamalla sipulit runsaaksi vartiksi pakkaseen ennen pilkkomista tai upottamalla ne hetkeksi kylmään veteen. Käytä myös aina terävää veistä, koska tylsällä pilkkoessa kyyneliä valuu enemmän.

Kypsennettäessä sipulia ei ole tarkoitus kärehtyttää, koska silloin sen ominaismaku katoaa. Kevyt öljyssä kuullottaminen riittää: sipulista tulee kauniin kiiltävää ja ihanan makeahkoa.

Miksi sipulia kannattaa syödä?

Ihminen on viljellyt ja syönyt keltasipulia jo tuhansia vuosia. Ravinnon ohella sipulia on käytetty lääkinnällisiin tarkoituksiin.

Sipuli on todellinen C-vitamiinipommi, josta saamme tärkeitä kuituja sekä kivennäisaineita, kuten magnesiumia ja kalsiumia. Tutkimukset ovat myös osoittaneet sipulin rikkiyhdisteiden ja aminohappojen nopeuttavan kuonan ja myrkkyjen poistumista elimistöstämme. Lisäksi sipulin säännöllinen syöminen tasapainottaa kolesterolia ja verensokeria.

Sipulin sisältämien flavonoidien ja antioksidanttien on myös todettu pienentävän tyypillisten kansantautiemme eli syövän ja sydän- ja verisuonitautien riskiä. Esimerkiksi purjosipulista kannattaa syödä vihreätkin osat, koska valtaosa flavonoideista on niissä.

Toki on ihmisiä, joille sipulin hiilihydraatit eivät sovi. Etenkin raaka sipuli voi aiheuttaa voimakasta närästystä, mahan turpoamista ja kiusallisia ilmavaivoja.

Sipuli-tomaattisoppa (3-4:lle)

Näin sateisen harmailla "talvikeleillä" mikään ei voita höyryävää keittoa! Tomaattipohjainen sipulikeitto valmistuu käden käänteessä. Viini ja chili eivät ole välttämättömiä, mutta tuovat lisää potkua soppaan.

2 keltasipulia
1 punasipuli
2-3 valkosipulinkynttä
pieni punainen tuore chili
1 purjo
oliivi- tai rypsiöljyä
patonkia tai maalaisleipää
1 tl kuivattua rosmariinia
merisuolaa
1 ½ dl punaviiniä
1 tlk (400 g) tomaattimurskaa
4-5 dl vettä
1 kasvisliemikuutio
1 tl fariinisokeria
2 dl ruokakermaa
tuoretta timjamia

Kuori ja suikaloi sipulit. Hienonna valkosipulinkyntset veitsellä. Hal-

kaise ja silppua chili, poista halutessasi siemenet. Huuhtelee ja leikkaa purjo renkaiksi. Revi leipä tai patonki paloiksi.

Lämmitä öljy kattilassa ja kuulota sipulit ja chili. Nosta lämpöä hetkeksi, lorauta sekaan viini ja anna haihtua. Lisää leipäpalat, rosmariini, suola sekä hieman öljyä. Kääntelee hetki.

Lisää tomaattimurska, vesi ja liemikuutio, sekoita. Lisää purjo ja keitä hiljalleen 20 minuuttia. Mausta suolalla makusi mukaan. Ripottele sekaan fariinisokeri.

Kaada lopuksi kattilaan ruokakerma ja anna poreilla vielä viitisen minuuttia. Lisää timjaminoksia tai -lehdet ja tarjoa kuumana.

→ Sarjakuva

Rakennuskassa

RAKENNUSALAN TYÖTTÖMYYSKASSA

www.rakennuskassa.fi

Sähköposti:

rakennuskassa@rakennuskassa.fi

Siltasaarenkatu 4, PL 308, 00531 Helsinki

Päivärahahakemusten toimitusosoite:

www.rakennuskassa.fi -> eAsiointi

tai postitse

Rakennusalan työttömyyskassa

PL 135, 70101 KUOPIO

Yhteydenotot:

Kätevimmin yhteydenotto kassaan

tapahtuu eAsioinnin viestipalvelun kautta.

Puhelinpalvelu ma-pe klo 9.00-15.00

Työttömyyskassa 020 690 230

Takaisinperintäasiat 020 690 250

Ajantasainen hakemusten käsittely-

tilanne on ilmoitettu kassan nettisivuilla

www.rakennuskassa.fi.

Työni päättyy – kuinka toimin?

1 LAITA työnhakusi TE-toimistoon vireille heti, kun saat tiedon työsi päättymisestä tai lomautuksen alkamisesta. Työnhaku tapahtuu osoitteessa www.te-palvelut.fi.

Kerää hakemukseesi kaikki tarpeelliset liitteet, jotka sinulla jo on, esim. lomautusilmoitus, työso-
pimus sekä mahdollisesti päätökset sosiaalietuuksista ja vahvistetusta verotuksesta.

2 KOKOA työttömyyden alkaessa loputkin tarvittavat liitteet päivärahan hakemista varten, esim. työtodistus ja palkkatodistus.

Täytä ensimmäinen päivärahahakemus työttömyyskassalle, kun olet ollut kaksi kokonaista viikkoa työttömänä tai lomautettuna. Täy-

tä hakemus sunnuntaihin saakka. Hakemus tulee kassalle nopeimmin ja turvallisimmin, kun sen täyttää kassan eAsioinnissa.

Ajantasaisen hakemusten käsittelytilanteen näet kassan kotisivuilta www.rakennuskassa.fi.

3 JOS KASSA tarvitsee lisäselvityksiä hakemukseesi, toimi mahdollisimman pian kassalta saamiesi ohjeiden mukaan. Näin päivärahasi maksaminen ei viivästy turhaan. Kassa käsittelee hakemuksesi heti, kun kaikki tarvittavat lisäselvitykset ja tiedot on saatu.

4 JATKOSSA lähetä hakemukset 4 kalenteriviikon jaksoissa (ma-su), ellei kassa ohjeista sinua toisin.

Mitt arbete upphör – hur ska jag göra?

1 ANMÄL dig omedelbart som arbets-sökande via TE-byrån, när du får veta om att ditt arbete upphör eller att permitteringen börjar. Du söker arbete på adressen www.te-tjanster.fi.

Samla ihop alla de bilagor du behöver för din ansökan och som du har, t.ex. meddelandet om permittering, arbetsavtalet samt eventuella beslut om sociala förmåner och fastställd beskattning.

2 NÄR ARBETSLÖSHETEN börjar ska du samla in resterande bilagor för ansökan om dagpenning, t.ex. arbetsintyg och löneintyg.

Fyll i din första ansökan om dagpenning till arbetslöshetskassan, när du har varit arbetslös eller permitterad i två hela veckor. Fyll i ansökan till och med söndag. Ansökan når kassan snabbast och säkrast om du fyller i den i kassans eTjänst (eAsiointi).

Du kan kolla ansökningarnas nuvarande behandlingssituation på kassans hemsida www.rakennuskassa.fi.

3 OM KASSAN behöver tilläggsutredningar ska du handla så snabbt som möjligt enligt de anvisningar som kassan ger dig. Då fördröjs inte utbetalningen av din dagpenning i onödan. Kassan behandlar din ansökan genast när alla de tilläggsutredningar och uppgifter som behövs har kommit.

4 I FORTSÄTTNINGEN skickar du in dina ansökningar i perioder om fyra (4) kalenderveckor (må-sö), om kassan inte ger andra anvisningar.

RAKENNUSLIITON LÄNTISEN TOIMINTA-ALUEEN JÄSENHANKINTAKILPAILU

*Pääpalkintona
aurinkoloma
kahdelle!*

+ joka kuukausi jaossa Holiday Club -viikonloppumajoitus tai Viking Line -risteily kuukauden jäsenhankkijalle!

Tarkat ohjeet kilpailuun: www.jasenhankintakilpailu.rakennusliitto.net

Kilpailuun voivat osallistua kaikki Rakennusliiton jäsenet (Läntinen toiminta-alue). Kilpailuaika 30.9.2019-30.6.2020

Mihin työttömyyskassa tarvitsee muutosverokorttia?

TYÖTTÖMYYSKASSA saa verottajalta 1.2. automaattisesti ne ennakonpidätystiedot, jotka verottaja laskee omien ennakkotietojensa perusteella. Näissä laskelmissa ei kuitenkaan oteta huomioon etuuksia, kuten työttömyyspäivärahaa tai sairauspäivärahaa, vaan verottaja laskee ennakonpidätysprosentin palkkatulojen perusteella.

Palkkatulot ja etuudet verotetaan eri tavalla. Jos jäsen ei hae verottajalta muutosverokorttia etuutta varten, kassa joutuu päivärahaa maksaessaan tekemään ennakonpidätysprosenttiin 2 %:n lisäyksen, ja ennakonpidätys on näissä tapauksissa aina vähintään 25 %. Jos verokortti on määrätty etuuden maksamista varten, ei lisäystä ennakonpidätysprosenttiin kassassa tehdä.

Kannattaa kuitenkin huomata, että vaikka työttömyyspäiväraha on pienempi kuin palkkatulo, ei veroprosentti välttämättä pienene. Tämä johtuu siitä, että päivärahasta ei verotuksessa voi tehdä samoja vähennyksiä kuin palkasta.

Jos jäsen ei hae verottajalta muutosverokorttia etuutta varten, kassa tekee päivärahaa maksaessaan ennakonpidätysprosenttiin 2 %:n lisäyksen, ja ennakonpidätys on näissä tapauksissa aina vähintään 25 %.

On jäsenen oman edun mukaista tilata verokortit sekä palkkatulon että etuuden maksamista varten, jotta ennakkoerotus menisi mahdollisimman oikein. Kassalle tämä verotuksen muutostieto tulee suoraan verottajalta, eikä verokorttia tarvitse erikseen lähettää. Kassa ei voi korjata ennakonpidätystä takautuvasti, vaan uudet tiedot päivittyvät järjestelmään seuraavasta maksusta alkaen.

Verokortin tulorajan seuraaminen on jokaisen omalla vastuulla. Siksi on tärkeää myös tarkistaa jossain vaiheessa vuotta, että verottajalle ilmoitettu ja verokorttiin kirjattu tuloraja kattaa sen, mitkä ovat maksetut palkkatulot, etuudet sekä muut ennakonpidätyksenlaiset tulot vuoden aikana. Jos verokortissa ilmoitettu tuloraja ylittyy, maksaja pidättää ennakkoeron lisäprosentin mukaan. Uuden muutosverokortin voi hakea kesken vuotta aina, jos siihen on tarvetta.

Kätevimmin ennakonpidätystietojen muuttaminen ja uuden verokortin tilaaminen käy verottajan OmaVero-palvelussa www.vero.fi/omavero. Palveluun kirjaudutaan omilla pankkitunnuksilla tai puhelinoperaattorilta saatavalla mobiilivarmenteella. ¶

Kassa vastaa -palstalla Rakentajien työttömyyskassan asiantuntijat vastaavat ajankohtaisiin kysymyksiin. Juttusarja ilmestyy myös verkossa, osoitteessa www.rakennusliitto.fi

Kun teet töitä kotitalouksille, käytä Palkkaus.fi-palvelua!

Tehdystä työstä ei jää epäselvyyttä, kun lähetät palkkalaskelman palkkalaskurin avulla työnantajalle maksettavaksi.

- Työntekijälle ilmainen palvelu
- TES-erät, kulut ja km-korvaukset
- Palvelumaksun maksaa työnantaja

Rakennusliitto
palkkaus.fi

WWW.PALKKAUS.FI

Ole tarkkana ilmoitusten lähettämisessä!

Postitse lähetettäessä kuoressa on ehdottomasti oltava merkintä: **Rakentaja-lehti/ilmoitukset, PL 307, 00531 Helsinki**

Sähköpostit on lähetettävä osoitteella: **ilmoitukset@rakennusliitto.fi**

Kun lähetät ilmoituksen Rakentaja-lehteen, muistathan merkitä yhteystietosi! Toimitus muokkaa tarvittaessa lehden ilmoitussivuille tulevaa materiaalia. Ilmoitussivuille tarkoitettujen tekstien tulee olla lyhyitä.

Ammattiosastojen kevätkokoukset

Viimeistään maaliskuun viimeisenä päivänä pidettävässä osaston kevätkokouksessa:

- a) käsitellään hallituksen laatima toiminta- ja tilikertomus edelliseltä kalenterivuodelta;
- b) käsitellään toiminnantarkastajan lausunto;
- c) päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä;
- d) päätetään mahdollisista muista tulevista asioista.

OSASTOTAPAHTUMAT

Os. 022, Kerava

Kevätkokous ke 19.2. klo 18, Keravan kirjasto, Satusiipi, Paasikivenkatu 12, Kerava. Esillä sääntöjen määräämät sekä muut esille tulevat asiat.
Hallitus

Os. 060, Kouvolaa

Toimihenkilöt 2020

Puheenjohtaja Mika Nikkanen p. 040 849 9499, sihteeri Raimo Markkanen p. 040 741 9051, taloudenhoitaja Matti Ravantti p. 040 537 5579, rantapaikan hoitaja Sami Holopainen p. 040 773 5390.

Veteraanikerho kokoontuu joka kuukauden ensimmäinen torstai osaston toimistolla klo 10. Kokoontumisia ei ole kesä-elokuussa. Osaston veteraanit tervetuloa toimintaan mukaan!

Osaston kotisivuilla lisätietoa tapahtumista ym.:
www.rakennusliittoosasto60.fi
Hallitus

Os. 131, Rovaniemi

Perhetapaaminen la 15.2. klo 12–15, Rovaniemen Hoplop, Napapiirintie 14, Rovaniemi. Tarjolla lapsille: ranneke, jäätelö, mehu, chipsit sekä juhlahuone kolme tuntia. Aikuisille pullakahvit. Mukaan mahtuu 30 ensimmäiseksi ilmoittautunutta lasta, huoltaja pakollinen. Tapahtuma on maksuton. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään ke 12.2. osaston kotisivujen kautta: <https://rovaniemi131.rakennusliitto.net/tapahtumat/ilmoittautumislomake>. Lisätietoja: Harri Anttila p. 040 509 4328 klo 16 jälkeen.
Hallitus

Os. 349, Matinkylä

Kuukausikokous ma 10.2. klo 18, Matinkylän Pirtti, Keskipäivänkuja 4, Espoo. Käsitellään esille tulevat asiat.
Hallitus

Os. 392, Tampereen putkimiehet ja -eristäjät

Veteraanit kokoontuvat joka kuukauden ensimmäisenä tiistaina klo 12, osasto 10:n kokoustilat, Sorinkatu 4 A, Tampere. Heinä- ja elokuun pidämme vapaata. Tervetuloa kaikki osastomme eläkeläiset kahvittelemaan, keskustelemaan ajankohtaisista asioista ja muistelemaan vanhoja.
Veteraanikerho Juntturit

Os. 416, Virrat

Kevätkokous to 20.2. klo 18, Työväentalo, Mäkitie 18, Virrat. Esillä sääntöjen määräämät sekä muut esille tulevat asiat.
Perinteinen kevätisteily 21.–22.5. Viking Grace-aluksella jäsenille puolisoineen. Matkan omavastuu 70 €/hlö, mikä sisältää: kuljetuksen, A2-hytin, aamiaisen ja buffet-päivällisen. Lisätietoja ja ilmoittautumiset viimeistään pe 10.4., Tero p. 050 064 9275.
Hallitus

Os. 459, Vantaa

Kevätkokous pe 6.3. klo 18, Puistokulma, Talkootie 4, Vantaa. Esillä sääntöjen määräämät sekä muut esille tulevat asiat. Ruokatarjoilu.
Hallitus

Os. 495, Uurainen

Kevätkokous su 16.2. klo 12, Parman ruokala, Uuraistentie 529, Kangashäkki. Esillä sääntöjen määräämät sekä muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

VETERAANITOIMINTA

Hämeenlinnan rakentajaveteraanit

Veteraanien kokoukset 2020 ovat keskiviikkoisin klo 13–15, Birger Jaarlin katu 12, Hämeenlinna.
Seuraavasti: 15.1., 19.2., 18.3., 15.4., 20.5., 16.9., 21.10., 18.11.
Kahvitarjoilut. Tervetuloa!

Keski-Suomen rakentajaveteraanit

Kokoontumiset joka kuukauden ensimmäinen tiistai klo 14, Keski-Suomen aluetoimisto, Yrjönkatu 30, Jyväskylä.
Tervetuloa kahvittelemaan!
Tulevia tapahtumia. Huhtikuussa teemme tutustumismatkan eduskuntaan. Toukokuussa kevätretki Tallinnaan.
Tervetuloa mukaan toimintaan!
Kuntosali- ja kylpyläsopimus 2020 Scandic Laajavuoren kanssa. Olemme uusineet sopimuksen, johon kuuluu kuntosalin käyttö ma–pe klo 7–14, sauna sekä uiminen.
Hinta 5,90 €/kerta liiton jäsenkorttia esittämällä.

Turun rakentajaveteraanit

Kokoukset maanantaisin klo 10, Turun aluetoimisto, Uudenmaankatu 6a, Turku. Seuraavasti: 20.1., 10.2., 9.3. Tervetuloa!

LOMAT

LOMAT

HYVINVOINTILOMAT RY:N LAPSIPERHEIDEN LOMAT 2020

Lomalaisten valinnoissa noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita. Hyvinvointilomat lähettää kutsukirjeen ja laskun loman saaneille, lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Lomakohde lähettää noin kolme viikkoa ennen loman alkua lomalaiselle kirjeen, jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta. Loma toteutetaan yhteistyössä Hyvinvointilomat ry:n kanssa sosiaali- ja terveysministeriön veikkausvoittovaroista myöntämällä avustuksella.

Urheiluopisto Pajulahti

Pajulahdentie 167, 15560 Nastola
www.pajulahti.com

Pajulahti sijaitsee itäisessä Lahdessa, noin 20 minuutin ajomatkan päässä kaupungin keskustasta. Täysihoidoloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja iltapalan sekä yhteisen ohjelman. Lastenhoito 3–6 -vuotiaille lapsille ryhmähoitona kahtena päivänä (2 h/pv). Aikuisen omavastuu 100 €/5 vrk/hlö. Alle 16-vuotiaat pääsevät lomalle maksutta.

Lapsiperheloma 6.–11.7.2020

Hakuaika: 1.3.–31.3.2020

sähköinen haku osoitteessa:

<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/42608>

Hakulomake paperisena:

Voit ladata tulostettavan (PDF) hakulomakkeen www.hyvinvointilomat.fi tai tilata sen soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle puh. 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:

Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

LIITON VETERAANILOMAT 2020

Rakennusliitto järjestää vuoden 2020 aikana kolme (3) viikon mittaista veteraanien lomaviikkoa 50 hengen suuruiseen ryhmälle. Lomat järjestetään Härmän Kylpylässä sekä Lohja Spa ja Resortissa.

Lomat on tarkoitettu vapaajäsenyyden saavuttaneille yli 30 vuotta jäsenenä olleille eläkkeellä oleville jäsenille, jotka eivät aiemmin ole vastaavaa lomaa käyttäneet. Lomat sisältävät täysihoidon. Lomaa voit hakea soittamalla lomavastaavalle tai lähettämällä hänelle vapaamuotoisen hakemuksen joko postitse tai sähköpostilla.

Hyväksytyille lomalaisille lähetetään kutsukirje noin kuukautta ennen lomaa.

Hakemus osoitteella:

Rakennusliitto/lomavastaava
PL 307, 00531 Helsinki
p. 020 774 3012
carita.vuoremaa@rakennusliitto.fi

Härmän kylpylä, Kauhava 30.3.–5.4.2020

Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 345 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse.

Hakuaika päättyy 14.2.2020.

Lohja Spa & Resort, Karjalohja 4.–10.4.2020

Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 474 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse.

Hakuaika päättyy 21.2.2020.

Härmän Kylpylä, Kauhava 7.–13.9.2020

Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 345 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse.

Hakuaika päättyy 30.6.2020.

ONNEA

90 vuotta

Laine Osmo 27.12.2019,
Porvoo.
Os. 079, Porvoo

75 vuotta

Sudensalmi Paavo Asser
26.1.2020, Lappeenranta.
Os. 033, Lappeenranta

MUISTOLLE

Hyvärinen Tauno Kalevi

Osastomme pitkäaikainen jäsen Tauno Kalevi Hyvärinen kuoli 30.11.2019. Hän oli syntynyt 10.9.1936 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.6.1960. Muistoa kunnioittaen Os. 115, Heinola

Kaarela Reino Aleksanteri

Osastomme pitkäaikainen jäsen Reino Aleksanteri Kaarela kuoli 13.12.2019. Hän oli syntynyt 15.7.1933 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.3.1950. Muistoa kunnioittaen Os. 614, Oulun muurarit

Pöntinen Keijo Kalevi

Osastomme pitkäaikainen jäsen Keijo Kalevi Pöntinen kuoli 11.12.2019. Hän oli syntynyt 1.4.1956 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 9.11.1981. Muistoa kunnioittaen Os. 027, Joensuu

SAARROT

Tarkemmat tiedot löytyvät osoitteesta <http://rakennusliitto.fi/saarrot>

Yhteystiedot

Rakennusliitto ry

Siltasaarenkatu 4,
PL 307, 00531 Helsinki
Vaihde: 020 774 003
sähköposti: etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi
www.rakennusliitto.fi

Keskustoimisto avoinna:

ma-to 8.30–16
pe 8.30–15.30

Jäsenrekisteriin toimitettavien asiakirjojen postitusosoite:

Rakennusliitto ry/Skannauskeskus
PL 134, 70101 Kuopio

Palvelunumerot:

Jäsenyysasiat	020 690 231
Työnantajatilitykset	020 774 3344 tai ta-tilit@rakennusliitto.fi
Työttömyyskassa	020 690 230

Takaisinperintä	020 690 250
Palveluaika	ma-pe 9–15

Työehtoasiat	020 690 232
Palveluaika	ma-to 9–16 pe 9–15.30

Palvelunumeroihin soittaminen maksaa lankapuhelimesta soitettaessa liittymäsopimuksen mukaisen paikallisverkkomaksun verran ja matkapuhelimesta soitettaessa matkapuhelinmaksun verran.

Aluetoimistojen yhteystiedot löytyvät www.rakennusliitto.fi/yhteystiedot

Kolme tapaa päivittää yhteystiedot:

- pääset kätevästi päivittämään tietojasi mihin vuorokauden aikaan tahansa liiton kotisivuilla olevan eAsiainnin kautta
- ilmoittamalla uusista yhteystiedoista s-postitse osoitteeseen asiakirjat@rakennusliitto.fi
- soittamalla jäsenrekisterin palvelunumeroon p. 020 690 231 ma-pe klo 9–15

Yhteystiedot kannattaa pitää ajan tasalla, jotta saat heti tiedon tärkeistä ajankohtaisista asioista ja parhaan mahdollisen hyödyn Rakennusliiton jäsenyydestä.

Rakentaja

PÄÄTOIMITTAJA
JOHANNA HELLSTEN
P. 040 770 5194

VIESTINTÄPÄÄLLIKKÖ
JANNE MÄKINEN
P. 040 352 1161

TOIMITTAJA
JUKKA NISSINEN
P. 050 2785

**VIESTINNÄN
ASSISTENTTI**
SOILE AHREMAA-
LUTTINEN
P. 020 774 3031

**TOIMITUKSEN
SÄHKÖPOSTIOSOITTEET:**
ETUNIMI.SUKUNIMI@RAKENNUSLIITTO.FI

JULKAISIJA
RAKENNUSLIITTO RY

TOIMITUKSEN OSOITE
SILTASAARENKATU 4, HELSINKI

TAITTO
PUNAMUSTA, MEDIALOGISTIikka

POSTIOSOITE
PL 307, 00530 HELSINKI
PUHELIN, VAI HDE 020 774 003

TILOSHINTA
12 KK/30 €

PAINOPAikka
PUNAMUSTA, FORSSAN YKSIKKÖ
ISSN 0355-8614

ILMOITUSMYYNTI
TIETOTALLI OY/JYVÄSKYLÄ
HEIDI ANDERSSON
P. 050 528 7770
HEIDI.ANDERSSON@TIETOTALLI.FI

Lehden ilmestymispäivä on perjantai.

**Seuraavassa
numerossa :**

Nuoret rakentajat

Keitä ovat nuoret rakentajat?
Mitä he toivovat työelämältä?
Minkälaisiin ongelmiin
he törmäävät työmailla?
Seuraava Rakentaja pureutuu
teemassaan työelämän
nuoriin toivoihin.

Ilmestymispäivä
13.3.2020

Aineistopäivä
14.2.2020.

Ilmoitusvaraukset:

Tietotalli Oy/Jyväskylä
Heidi Andersson
050 528 7770
heidi.andersson@tietotalli.fi

Ilmoittaudu verkossa koulutuksiin!

Rakennusliiton jäsen, joka toimii yrityksen tai työmaan luottamustekijänä, täyden palkan. Tämä on määritelty työehtosopimuksen koulutussopimuksen kuluja. Rakennusliitto maksaa kurssin aikana opetuksen, ruokailun, pitkän matkan päästä ja tarvittavat majoituksen jo edellisillasta alkaen (koulutuskentässä). Koulutuksen järjestäjä laskuttaa myöhemmin työnantaja.

Lisätietoja:

koulutus@rakennusliitto.fi

Sara Putaansuu, puh. 020 774 3076

Juhani Lohikoski, puh. 050 366 1171

Valitse alta mille kurssille (ryhmä) osallistut luottamustehtäväsi mukaisesti.

Valitse haluamasi ryhmä

Ilmoittautuminen	Ilmoittautuminen päättyy	Määrä
☒ Luottamusmies	31.1.2020	-
☐ Työsuojeluvaltuutettu	31.1.2020	-
☐ Yhteysmies	31.1.2020	-

Helppoa, nopeaa, näet kurssin ilmoittautumistilanteen reaaliajassa. Voit myös vaivattomasti muokata ja peruuttaa ilmoittautumisesi.

Tutustu: rakennusliitto.fi/tapahtumat

#RLkoulutus
Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET